

El gust per la lectura

Anton P. Txèkhov,

Contes

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

SEMINARI
“El gust per la lectura”
2005–2006

Direcció General d’Ordenació i Innovació Educativa
Subdirecció General de Llengua i Cohesió Social
Servei d’Ensenyament del Català

Anton P. Txèkhov,
Contes

JOAN CHAVARRIA PANISELLO
MARIA JOSEP PRATS CLIMENT

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ	5
ORIENTACIONS PER AL PROFESSORAT	7
1. Objectius	7
2. Continguts	7
3. Orientacions didàctiques	8
I. ANTON P. TXÈKHOV: UN ALEGRE MALENCONIÓS	11
1. Anton Pàvlovitx Txèkhov: 1860–1904	13
2. El tarannà rus.....	17
3. El compromís literari.....	18
4. L'obaga epopeia del realisme.....	21
5. Activitats globals	25
II. GUIA DE LECTURA	27
1. <i>La mort del funcionari</i>	29
2. <i>La condecoració</i>	30
3. <i>El camaleó</i>	32
4. <i>Ostres</i>	33
5. <i>Una nit espantosa</i>	35
6. <i>Els estiuejants</i>	36
7. <i>El sots-oficial PRIXIBÉIEV</i>	36
8. <i>Aniuta</i>	38
9. <i>Vanka</i>	39
10. <i>El violí de Rothschild</i>	40
11. <i>L'estudiant</i>	41
12. <i>Al carro</i>	42
13. <i>Angelet</i>	44
14. <i>La datxa nova</i>	45
15. <i>El bisbe</i>	46
III. ANÀLISI GLOBAL DE CONTES D'ANTON P. TXÈKHOV	49
IV. EL MESTRE DE LA BREVETAT I DE LA SENZILLESA.....	59
1. "Pintor impressionista dels moviments subtils de l'ànima"	61
2. La descripció psicològica	64
3. La descripció dels ambients	65
4. El llenguatge dels mots i l'expressió de l'estil	67
V. CONSELLS D'ANTON P. TXÈKHOV PER A ESCRITORS.....	73
1. Per què escriure?.....	75
2. Per a qui escriure?	75
3. Què escriure i com?	76
4. Quan i quant escriure?.....	77
5. Activitats globals	79
BIBLIOGRAFIA.....	83
ANNEXOS.....	87
ANNEX 1: Centenari de la mort del dramaturg i narrador rus.....	88
ANNEX 2: Ressenya biogràfica.....	92
ANNEX 3: Currículum vitae.....	93
ANNEX 4: L'impressionisme rus en la pintura	94
ANNEX 5: No parlaràs malament dels morts.....	96

INTRODUCCIÓ

Aquest dossier està concebut com una guia de lectura de la narrativa curta d'Anton Pàvlovitx Txèkhov. Una narrativa poc coneguda fora de les fronteres russes. Hem triat aquesta antologia de quinze contes per mostrar un autor amb un domini prodigiós de la tècnica narrativa i uns contes que abracen des de la joventut fins a la maduresa de l'escriptor. Tots ells amb un denominador comú basat en el compromís per a mostrar-nos uns personatges i una societat molt humanitzada. Una societat capaç de fer-nos riure, d'emocionar-nos i d'estremir-nos.

L'objectiu que hem perseguit en elaborar el dossier didàctic que us presentem és el de proporcionar recursos per a estudiar un autor de la literatura universal des de l'òptica de l'ensenyament en català. Es tracta d'un dossier que no solament pot ser útil per a alumnat de batxillerat sinó que la varietat de propostes didàctiques el fa també agradós i complementari com a lectura de segon cicle d'ESO.

La programació de literatura de cada centre distribuirà de la manera que consideri més convenient la inserció d'obres de la literatura universal dins la programació general de la literatura. Hem plantejat, per tant, la proposta didàctica tenint en compte que actualment la literatura universal forma part de la globalitat dels continguts literaris de batxillerat. És per això que la presentem no només com l'estudi individual d'un autor clàssic de la literatura russa, sinó com un referent del gènere narratiu i model de molts altres autors posteriors de tot el món, inclosa la literatura en llengua catalana. Voldríem que l'alumnat aprengués, mitjançant les traduccions, a valorar un model de llengua ric en possibilitats expressives, a més d'educar el gust i d'adquirir determinats coneixements i aprenentatges sobre la vida, útils sobretot en aquesta etapa de l'adolescència.

Les diferents propostes apareixen ordenades segons una estructura que hem considerat la més adient a l'hora de facilitar-ne la localització, tot i que no es pretén imposar-la com a pauta inflexible del treball de classe.

— En el primer capítol, **Anton P. Txèkhov: un alegre malenconiós**, les propostes de treball van encaminades al coneixement de l'autor, la seva vida, els seus pensaments sobre el seu poble, la societat russa de final del segle XIX, el seu compromís literari amb la literatura russa i amb els escriptors contemporanis, i la seva inclinació cap a un moviment literari que exposés la realitat, la descripció dels seus amics, del seu entorn, de la gent que es trobava en sortir de casa i dels seus malalts.

— El segon capítol és una **Guia de lectura** per tal de poder analitzar i fer els comentaris relacionats amb el contingut dels relats i el coneixement dels entorns. Cada conte presenta un estudi guiat perquè l'alumne treballi principalment la comprensió lectora.

— El tercer capítol, **Anàlisi global de Contes d'Anton P. Txèkhov**, pretén que l'alumnat analitzi l'estil i la tècnica narrativa de Txèkhov d'una manera general. És una continuació de la guia de lectura, però amb la finalitat d'usar-la quan s'han llegit tots els contes. Aquest capítol permet de fer una introducció a les tècniques narratives, treballar-ne l'estructura i ser una eina útil perquè l'alumnat creï els seus propis textos.

— El quart capítol, **El mestre de la brevetat i de la senzillesa**, és un compendi d'activitats que permeten exemplificar les tècniques de la brevetat a través de l'impressionisme i de les descripcions. Analtzem alguns recursos estilístics i alguns termes autòctons.

— Hem acabat aquest dossier amb un cinquè capítol, **Consells d'Anton P. Txèkhov per a escriptors**, dedicat a donar suggeriments a tothom que vulgui dedicar-se a l'escriptura, mitjançant consells i crítiques de l'autor i d'alguns dels seus personatges teatrals, amb unes activitats globals que permeten argumentar i crear debat sobre què s'ha de fer per a ser un bon escriptor.

El conjunt d'aquesta proposta didàctica es completa amb una **bibliografia** i uns **annexos** que poden ajudar a aprofundir en algunes de les qüestions plantejades dins el dossier, l'últim dels quals és un solucionari dels exercicis de resposta tancada.

Les activitats s'acompanyen sovint de textos de referència. S'ha de tenir present que les citacions, amb el corresponent número de pàgina, s'han fet sobre les edicions esmentades a la bibliografia. Alguns dels textos han estat adaptats a la llengua catalana pels autors del dossier per mantenir la coherència respecte al coneixement i ús de la nostra llengua.

Finalment, cal dir que un dels objectius d'aquest material didàctic és fer treballar l'alumnat tant individualment com en grups les quatre habilitats lingüístiques. Pensem que el segon plantejament és essencial per a resoldre alguns dels exercicis proposats i també per a encaminar els nois i les noies cap a l'adquisició de l'hàbit de treball en equip.

El nostre interès és que el professorat i l'alumnat puguin trobar en els apartats d'aquest dossier els coneixements adequats per a comprendre millor l'obra narrativa de Txèkhov i, sobretot, els contes d'aquesta antologia. A més, també pretenem que qui treballi aquesta proposta es familiaritzi amb el maneig d'obres de característiques molt diverses i sàpiga extreure tot el benefici possible de la informació que en pugui obtenir.

ORIENTACIONS PER AL PROFESSORAT

Aquest dossier ofereix propostes didàctiques per a utilitzar preferentment com a matèria optativa de Literatura universal.

L'objectiu del dossier és que l'alumnat aprengui a argumentar, redactar i a descriure a partir de l'adaptació de la informació extreta dels relats d'Anton P. Txèkhov, i també que s'afavoreixi la seva comprensió lectora mitjançant la resolució de les activitats plantejades en la guia de lectura. Creiem que és primordial insistir en aquesta habilitat lingüística, prèvia al desenvolupament de les altres habilitats que es van plantejant al llarg del dossier.

La finalitat de les pràctiques que es proposen és potenciar l'obtenció d'una informació que, posteriorment, es tradueixi en una síntesi i en una anàlisi eficaces de les situacions quotidianes més diverses. Esperem, doncs, que les activitats plantejades ajudin també a reflexionar sobre aquest món i els seus lligams amb la literatura catalana.

Desitgem que l'alumnat s'introdueixi en els codis bàsics de la narració curta i del conte, mitjançant la lectura de la selecció *Contes* i d'altres narracions que proposem en el dossier.

1. Objectius

1. Llegir significativament textos literaris.
2. Contestar qüestionaris de comprensió sobre les narracions llegides.
3. Sintetitzar la informació continguda en una narració.
4. Reconèixer en un text literari narratiu els principals recursos expressius i la tècnica narrativa usada.
5. Analitzar els components bàsics de l'estructura del conte literari.
6. Llegir de forma comprensiva fragments de textos de les narracions per poder aplicar aquesta habilitat en la redacció dels relats propis.
7. Conèixer els aspectes més rellevants de la biografia d'Anton P. Txèkhov que ajudin a entendre la seva obra.
8. Formar-se una opinió crítica i raonada sobre Anton P. Txèkhov i la seva obra.
9. Desenvolupar la pròpia capacitat crítica en la discussió i el contrast de punts de vista sobre A. P. Txèkhov i la seva obra.
10. Produir textos de diferents tipologies a partir dels models temàtics i formals del llibre llegit.
11. Valorar, d'acord amb la sensibilitat pròpia, les aportacions de la lectura literària.
12. Gaudir de la lectura, en tant que activitat d'oci que suposa un enriquiment de la sensibilitat.

2. Continguts

Procediments

1. Comprensió dels textos escollits: identificació del sentit i síntesi.
2. Situació de les narracions llegides en el seu context històric, cultural i literari.
3. Interpretació del significat global de les narracions.
4. Lectura expressiva de textos i la seva comprensió.

5. Anàlisi dels recursos literaris emprats en els textos, principalment la comparació, la metàfora i la hipèrbole.
6. Actitud crítica respecte de les idees literàries.
7. Recerca d'informació en fonts bibliogràfiques. Síntesi de la informació.
8. Anàlisi dels personatges.
9. Comparació de textos: anàlisi de confluències i divergències entre textos.
10. Creació de textos breus a partir dels models literaris estudiats.
11. Producció de missatges orals dels tipus següents: descripció, explicació i argumentació.
12. Transformació d'un text literari: canvi de punt de vista narratiu.
13. Ús del diccionari: distinció i aplicació de les diverses accepcions d'un mot.
14. Consulta de fonts bibliogràfiques.

Fets, conceptes i sistemes conceptuals

1. Anton P. Txèkhov: biografia, producció i tècniques literàries.
2. Anàlisi del llibre *Contes* i estudi de les temàtiques.
3. Estudi de les tècniques narratives: la descripció.
4. El llenguatge i l'estil.

Valors, normes i actituds

1. Interès per la literatura i per l'obra literària d'Anton P. Txèkhov.
2. Valoració de la narrativa d'Anton P. Txèkhov i del seu reconeixement internacional.
3. Interès per conèixer la societat de final de segle XIX i principi del XX i les causes que determinaren aquella situació.
4. Interès i iniciativa en la participació en activitats de grup.
5. Interès per conèixer, mitjançant la literatura, els costums i els pensaments de diferents grups socials.
6. Respecte crític per les opinions literàries dels altres.
7. Realització i presentació acurades de les pròpies produccions, tant orals com escrites.
8. Valoració de la lectura com a eina d'obertura al món.

3. Orientacions didàctiques

Per a l'ensenyament-aprenentatge

Abans de començar a treballar les propostes didàctiques s'han de tenir en compte els coneixements previs de l'alumnat pel que fa a les habilitats lingüístiques i els seus interessos.

Per a aconseguir una excel·lent interpretació de les obres treballades, cal conèixer prèviament alguns aspectes de la vida, dels records i de les reflexions de l'autor. També pot ajudar a la formació de l'alumnat el treball previ d'algunes de les temàtiques que després trobarà descrites en molts dels relats que llegirà.

Les aptituds de cada alumne o alumna han de condicionar la metodologia emprada pel professorat. S'ha de preveure la possibilitat que no tot l'alumnat faci les mateixes activitats. Per tant, pot ser important que aquest treball es faci de manera especialitzada en funció de les seves preferències o bé de la diagnosi del professorat.

Remarquem també que hi ha algunes activitats interdisciplinàries, per a la realització de les quals caldrà aplicar coneixements d'altres àrees curriculars. Així mateix, l'alumnat haurà de recórrer a fonts de documentació per informar-se de qüestions relacionades amb els contextos literaris.

El fet de treballar la narració curta permet de fer una introducció al conte, treballar-ne l'estructura i ser una eina útil perquè l'alumnat creï els seus propis textos. És necessari que disposi de les eines suficients per a gaudir de la lectura a partir d'unes bases estables que permetin aprofundir en l'hàbit lector. En aquest context, el professorat ha d'actuar com a motor per dinamitzar les activitats proposades.

També és recomanable la realització de treballs escrits a l'entorn d'aspectes concrets de les obres treballades a classe, fets amb l'assessorament metodològic i bibliogràfic corresponent. L'exposició oral d'algunes propostes didàctiques ha de servir com a eina de desenvolupament del sentit crític que s'espera de l'alumnat.

Per a l'avaluació

En el moment d'establir criteris per a l'avaluació, hem de tenir presents els objectius que l'alumnat haurà d'haver assolit en acabar el batxillerat; per tant, s'haurà de diagnosticar prèviament el seu aprenentatge a l'inici del curs tot tenint en compte el grau de desenvolupament del sentit crític en l'anàlisi de textos i d'obres, la qual cosa comporta la justificació raonada de les pròpies impressions i apreciacions; el grau de concreció a l'hora d'extreure les idees o els conceptes primordials d'un text literari; el nivell de competència per a identificar-ne i analitzar-ne els recursos expressius; la presència d'un ordre i una metodologia coherent en la realització d'un treball, o la capacitat per a relacionar la literatura amb altres disciplines; sense oblidar la competència lingüística, tant en l'ortografia com en l'expressió o l'adequació al registre.

Una avaluació prèvia pot consistir en una valoració de les actituds i dels coneixements de cada alumne o alumna perquè se'n puguin considerar els hàbits lectors i les capacitats en l'elaboració i producció de textos orals i escrits. Aquests resultats hauran de servir per a avaluar la progressió de l'alumnat.

L'avaluació continuada i el seguiment de l'alumnat es pot dur a terme mitjançant les propostes didàctiques que configuren cadascun dels relats del llibre proposat, ja que al final de cadascun l'alumnat haurà treballat tant la comprensió lectora com l'expressió oral i escrita. Per tant, el seguiment que cada alumne/a haurà fet de les activitats proposades indicarà el grau d'assoliment d'allò que se li demana.

Per acabar, és important i productiu planificar amb l'alumnat els objectius finals que s'hauran de valorar i la pauta per a obtenir aquesta avaluació.

<http://www.tnc.es/ca/index.html>

I. ANTON P. TXÈKHOV: UN ALEGRE MALENCONIÓS

Anton Pàvlovitx Txèkhov (1860–1904) és una de les figures més destacades de la literatura russa. A l'Europa occidental han tingut una gran difusió les seves obres teatrals, mentre que els seus contes, altament valorats a Rússia, han atret l'atenció de menys lectors, així com la figura de l'escriptor i la seva biografia insòlita.

A partir de les activitats que trobareu en aquest dossier voldríem que us endinséssiu en el coneixement d'aquest escriptor, reconegut universalment, i d'alguns dels seus contes, els quals, juntament amb les seves peces teatrals, van revolucionar el gènere del relat i del drama.

1. ANTON PÀVLOVITX TXÈKHOV: 1860–1904

Us proposem de conèixer algunes pinzellades de la biografia d'Anton P. Txèkhov. Contesteu les preguntes que us proposem a continuació amb l'ajuda de l'article del diari *Avui* que trobareu a l'Annex 1.

1. Txèkhov és conegut principalment per les seves obres teatrals. Dues han estat recentment representades al Teatre Nacional de Catalunya. Citeu-les i busqueu informació sobre l'argument.
2. Expliqueu les peculiaritats de Txèkhov (lloc de naixement, infantesa, estudis) i de la seva família (ofici del pare, relació amb els seus germans i germanes i les seves responsabilitats).
3. Com són les seves primeres experiències literàries i sota quin nom amaga la seva identitat? Quina era la finalitat principal de la seva creació literària?
4. Comenteu aquestes paraules de l'escriptor: *La medicina és la meva esposa i la literatura és la meva amant. Quan em canso d'una d'elles, passo la nit amb l'altra.*
5. Segons les paraules de l'articulista, quins trets literaris no agradaven al Txèkhov madur d'aquell jove escriptor adolescent?
6. La fama li va coincidir amb l'inici de la seva malaltia. Expliqueu, segons l'article de l'*Avui*, quin va ser el seu primer drama i els èxits que van seguir la seva trajectòria literària.
7. La seva fama el va dur a ser representat per la millor companyia teatral del país, dirigida per Stanislavski. Informeu-vos en una enciclopèdia sobre aquest personatge i expliqueu el seu famós mètode.
8. A més del seu treball literari i mèdic, enumereu les seves accions socials amb objectius humanitaris. A continuació llegiu les paraules de Màxim Gorki extretes del pròleg a *El pabellón n.º 6 y otros relatos* d'A. P. Txèkhov i adaptades a la nostra llengua. Després, comenteu tota la seva tasca a favor dels educadors.

Una vegada Txèkhov em va convidar al poble de Kutxuk-Koi, on tenia un petit tros de terra i una caseta blanca de dos pisos. Allà, mentre m'ensenyava les seves "possessions", em deia animadament:

—Si tingués molts diners instal·laria aquí un sanatori per a mestres rurals. Construiria un edifici molt clar, amb molta llum, amb finestres i sostres ben alts. Tindria una biblioteca meravellosa, diversos instruments musicals, eixams, un hort, arbres fruiters; es podria fer classes d'agronomia, de meteorologia. El mestre ha de saber-ho tot, per l'amor de Déu, tot!

9. Als trenta anys va viatjar a Sakhalín, una de les illes més grans del món, a la costa oriental de l'imperi Tzarista, on el govern rus deportava els presoners condemnats a treballs forçosos. Cerqueu informació de l'illa i del que hi feia el govern rus.

10. Informeu-vos sobre el tipus de govern que hi havia a Rússia a final del segle XIX i a principi del XX. Creieu que era propici al tipus de tarannà de l'escriptor? Comenteu les seves paraules: *Entre «Déu existeix» i «Déu no existeix» hi ha un llarg camí que l'home ha de recórrer tot sol.*

11. Màxim Gorgi, en els seus *Retrats literaris*, explica moltes anècdotes de Txèkhov. A partir del text que hi ha en l'Annex 1, expliqueu què vol expressar amb aquest aforisme: *Ja ho veus, amb les persones, cal parlar-hi només de les coses que els agraden de debò i amb el llenguatge que els és propi.*

12. L'any 1901 es va casar amb Olga Knipper, actriu de la companyia del Teatre d'Art de Moscou, després d'haver-hi mantingut una llarga correspondència. Llegiu el fragment d'una de les cartes entre Txèkhov i Olga Knipper, a propòsit de l'estrena de *Les tres germanes*. A continuació, responeu les qüestions que us plantegem.

Olga Knipper a Txèkhov. Moscou, 26 de gener de 1901

Demà és l'assaig general de *Les tres germanes*. Visc el quart acte amb molta intensitat, hi ploro des del fons del meu cor. La gent diu que em queda sincer. En el tercer acte parlo amb les meves germanes —o, com jo dic, confesso el meu amor— de forma continguda, agitada, amb pauses, com si li resultés penós expressar-se, en veu baixa. Precisament quan ella llança una exclamació —«i, Olia, que estúpida que ets! M'agrada; aquesta és, doncs, la meva fortuna», etc.—, ho torna a fer suaument, de manera sostinguda. Roman immòbil tota l'estona, amb els braços al voltant dels seus genolls fins que escolta el «tam-tam» entre bambolines. En aquest moment, alça el cap, el seu rostre s'il·lumina, salta nerviosament i s'afanya a separar-se de les seves germanes. [...] Estic asseguda a l'escriptori justament a la vora dels llums de prosceni, amb la cara cap al públic i escric febrilment. En el moment en què ell es posa a cantussejar, ella alça la mirada, somriu i es gira, com en un senzill *rendez-vous*? Perquè fins aquella nit les seves relacions han estat pures, no és així? En opinió meva, ara tot va bé. El quart acte, després dels adéus de Maixa i Verxinin, produeix, segons que diuen, una impressió molt forta. Demà passat et parlaré de l'assaig general. [...] Ara vaig a descansar abans de la interpretació, així que et deixo, estimat meu, el meu estimat. No estiguis trist, t'ho suplico; la nostra vida futura es dibuixa als meus ulls amb colors clars i bonics; i als teus? No tinc raó? Vindràs a l'abril? Ens casarem molt discretament i viurem junts. Sense cursileries. D'acord? T'abraço amb força. La teva Olga.

Teatre Nacional de Catalunya, Dossier de Premsa *Les tres Germanes*
<http://www.tnc.es/ca/arxius/premsa/04_05/previa_germanes_cat.doc>

- a) Quin era l'estat d'ànim d'Olga Knipper abans de l'estrena teatral?
- b) De quins aspectes de l'obra demana parer a Txèkhov? Expliqueu-los.
- c) Quins són els desitjos d'Olga cap a l'escriptor? Què vol dir *sense cursileries*?
- d) Es van complir els seus desitjos? Per què?

13. Txèkhov va morir el 1904 a la ciutat alemanya de Badenweiler, on passava una temporada en un sanatori per a tuberculosos. Malgrat que la mort sempre és tràgica, durant el seu enterrament es va produir un fet força humorístic, propi d'un dels seus contes. Abans, però, d'assabentar-vos-en, feu l'exercici 1a de l'apartat *Quan i quant escriure*?

14. Ompliu les cel·les en blanc del quadre cronològic tot posant cada fet i autor a la data que li correspongui.

Anys	Esdeveniments històrics a Rússia	Escriptors russos	Esdeveniments històrics a Catalunya	Escriptors catalans
1855–1881		F. M. Dostoievski (1821–1881) Lev Tolstoi (1828–1910)		
1860				
1861	Alliberament dels serfs			
1868	Bakunin tradueix <i>El Capital</i> de K. Marx			
1881			Congrés de societats obreres a Barcelona	
1891	Sorgeixen els primers cercles marxistes a Peterburg (Lenin)		Esclata la febre borsària a Barcelona	
1894–1917				
1904	Derrota russa en la guerra russo-japonesa			
1905	Primera Revolució Russa			
1914				
1917				

Neix A. P. Txèkhov	Neix Santiago Rusiñol	Mor Prat de la Riba	Revolució Russa: creació de la Unió Soviètica.
Govern d'Alexandre II de Rússia	Jacint Verdaguer crea <i>L'Atlàntida</i>	Dos anys de la Restauració dels Jocs Florals	Neix M. Gorki
De l'època isabelina i la guerra carlista a la Primera República i la Restauració.	Neix Joan Maragall	Exili de la Reina Isabel II. Comença el sexenni democràtic.	Narcís Oller: <i>La Febre d'or</i>
Època d'esplendor del teatre d'Àngel Guimerà	Govern del tsar Nicolau II	Assassinat d'Alexandre II	Dos grans moviments culturals: Modernisme i Noucentisme.
Mor A. P. Txèkhov	<i>Solitud</i> de Víctor Català	Primera Guerra Mundial	Constitució de la Mancomunitat de Catalunya

Podeu informar-vos més a fons sobre els esdeveniments socials i culturals de l'època de Txèkhov en les activitats programades dins l'apartat 1 (*L'entorn de Lev Tolstoi*) del dossier del Gust per la Lectura del curs 2000–2001, *Anna Karèlina*.

15. Als trenta-nou anys, Txèkhov va escriure una ràpida autobiografia que va enviar com un currículum a Grigori Rossolimo. Llegiu-la a l'Annex 3 i, a partir d'aquell model, escriviu el vostre currículum o autobiografia.

16. Llegiu la ressenya biogràfica que trobareu a l'Annex 2. A continuació, situeu en el mapa de Rússia els llocs on va viure Anton P. Txèkhov i els viatges que va realitzar. A la bibliografia podeu trobar altres webs de mapes de Rússia.

(<http://www.lib.utexas.edu/maps/commonwealth/russia.94.jpg>)

2. EL TARANNÀ RUS

La majoria d'escriptors russos del segle XIX escrivien per a la seva època i per al seu país. Donaven per fet que els seus lectors coneixien perfectament la vida de la Rússia imperial i que estaven al dia dels detalls que a l'estudiós modern de les seves obres, en canvi, se li escapen. Per això, guiats pels records del gran amic de Txèkhov, Maxim Gorki, analitzarem com veia el nostre escriptor els seus compatriotes. Els textos en cursiva que trobareu tot seguit són una adaptació al català del pròleg del llibre *El pabellón n.º 6 y otros relatos* d'Anton P. Txèkhov.

1. Segons Gorki, en la relació de Txèkhov amb la gent hi havia un sentiment com de desànim, un sentiment proper a una desesperació freda i silenciosa. Llegiu el text següent i, després, contesteu les qüestions que us plantegem. Per fer aquestes activitats, formeu grups de debat i argumenteu les vostres respostes.

Text 1

—Estrany ésser, el rus! —em digué en una ocasió—. En ell, com en un sedàs, no queda res retingut. En la seva joventut omple amb avidesa la seva ànima amb tot allò que li cau a les mans, però després dels trenta només li queda les escombraries. Per a viure bé, com les persones, s'ha de treballar! Treballar amb amor i fe. I en el nostre país no hi ha res d'això.

Text 2

L'arquitecte, després de construir dues o tres cases decents, s'asseu a jugar a cartes, juga tota la seva vida o passa el temps rere els bastidors d'un teatre.

Text 3

El metge, quan adquireix una certa pràctica, deixa d'interessar-se per la ciència, només llegeix les «Novetats terapèutiques», no llegeix res i als quaranta anys està seriosament convençut que totes les malalties són causades per un refredat.

Text 4

No m'he trobat cap funcionari que entengués, encara que fos una miqueta, el sentit del seu treball: generalment s'està en una capital o ciutat de províncies, s'inventa unes ordres, les escriu i les envia a Zmiev i Smorgon perquè les executin. Però el fet que aquests papers vagin a privar algú de Zmiev o de Smorgon de la seva llibertat, li importa tant al funcionari com les penes de l'infern a un ateu.

Text 5

Després d'aconseguir un nom amb una bona defensa, l'advocat deixa de preocupar-se per defensar la veritat i defensa només el dret a la propietat, juga a les curses, menja ostres i presumeix de ser un fi coneixedor de les arts.

Text 6

L'actor que ha fet dos o tres papers suportables ja no aprèn més papers, sinó que es posa un barret de copa i pensa que és un geni.

Text 7

Tota Rússia és un país de gent estrangera, golafre i mandrosa. És terrible tot el que arriben a menjar i a beure; els agrada dormir de dia i roncar en somnis. Es casen perquè hi hagi ordre a casa; tenen amants per prestigi social. La seva psicologia és canina: els piquen la cresta i criden ben fluixet per amagar-se dins del seu forat; els acaronen i es giren d'esquena, les potes aixecades i movent la cua...

- a) Descriviu, segons el vostre parer, els trets fonamentals del caràcter i de les qualitats morals dels personatges-tipus exposats.
- b) Classifiqueu les causes i les conseqüències d'aquest tarannà descrit anteriorment. Informeu-vos sobre la identitat russa de final del segle XIX i principi del XX en el vostre llibre d'Història contemporània.
- c) Relacioneu aquesta aspiració humana exposada en el text 7, amb la de la societat actual. Creieu que s'assemblen o que hi ha grans diferències?
- d) Formuleu la vostra pròpia doctrina de com us agradaria que fos el tarannà humà: temperament, comportament social, humor, conducta moral.

2. Busqueu en els contes passatges que es puguin relacionar amb aquesta manera de ser de la societat russa descrita anteriorment.

3. La majoria de la gent, segons Gorki, pensa que a Rússia no hi ha homes amb amor al treball. Al rus el meravella l'energia, però no hi creu gaire. Llegiu aquest pensament que Txèkhov escrivia en una carta a un amic i, després, comenteu-lo.

No hi ha res més avorrit i faltat de poesia, per dir-ho així, que la prosaica lluita per l'existència que et treu l'alegria de viure i et submergeix en l'apatia.

4. Fixeu-vos que en tot moment està parlant d'homes. Llegiu el conte *Aniuta* o seguïu els passos del personatge Ólenka del conte *Angelet* i, després, exposeu quin creieu que era el paper de la dona en aquella societat.

5. Assenyaleu alguns passatges dels contes que descriguin uns personatges lluitant per sobreviure.

6. En contraposició a tot el que hem reflectit anteriorment, Txèkhov sentia la importància del treball com a base de la cultura. Llegiu les paraules de Gorki sobre Txèkhov i responeu les qüestions que us plantejem.

Li agradava plantar i tenir cura del seu jardí, adornar la terra; sentia la poesia del treball. Amb quina emoció veia créixer en el jardí els arbres fruiters i els arbusts decoratius que ell mateix hi plantava! Submergit en tot l'aldarull de la construcció de la seva casa a Autka, em deia:

—Si cada home fes en el seu tros de terra tot el que pogués, que meravellosa seria la nostra terra!

- a) Ara que ja coneixeu millor Txèkhov, quin diríeu que és el sentit de la seva filosofia?
- b) Txèkhov critica que en la societat russa prevalgui la imaginació a l'activitat. Pensa que les coses aniran millor i que d'aquí dos-cents anys encara més bé, però li sap greu que ningú no es preocupi que aquest món millor arribi demà. Analitzeu aquestes paraules tot informant-vos sobre els esdeveniments ocorreguts durant els anys posteriors a la seva mort.

7. A partir de tota la informació que heu compilat al llarg d'aquest apartat, valoreu la personalitat i la condició humana de l'escriptor Anton P. Txèkhov.

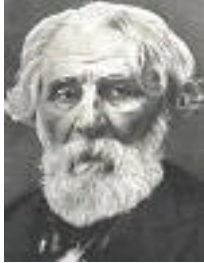
3. EL COMPROMÍS LITERARI

L'època literària russa compresa entre 1825 i 1904 ha estat considerada com el moment culminant de l'esplendor de la novel·la russa. L'any 1825 pujava al tron Nicolau I i el 1904 moria Anton P. Txèkhov, el mestre de la prosa i el més gran dramaturg.

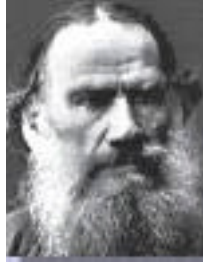
Per tal d'anar situant el nostre autor dins la literatura russa farem un estudi de reconeixement dels principals escriptors d'aquest període.

1. Busqueu informació dels escriptors A. S. Puixkin, I. S. Turguenev, F. M. Dostoievski i L. N. Tolstoi, i ompliu una fitxa com la del model que us reproduïm:

L. Tolstoi

I. Turguenev

F. Dostoievski

(<www.librodot.com www.librodot.com www.educared.org.ar>)

Nom:
Lloc i any de naixement: Any de la mort:
Fets més destacats de la seva vida:
.....
.....
Tret més destacat de la seva narrativa:
.....
.....
Gèneres literaris practicats:
.....
.....
Obres més conegudes que va escriure:
.....

2. Relacioneu cadascuna de les novel·les següents amb el seu autor:

<i>Guerra i pau</i>	Alexandr Serguèievitx Puixkin (1799–1837)
<i>L'idiota</i>	
<i>Els germans Karamàzov</i>	Ivan Sergeievitx Turguenev (1818–1883)
<i>Anna Karèнина</i>	Fiodor Mikhailovitx Dostoievski (1821–1881)
<i>Rudin</i>	
<i>Eugeni Oneguï</i>	Lev Nicolaievitx Tolstoi (1828–1910)

3. La novel·la russa va anar perdent empena a partir de 1870. Sembla, doncs, que l'època àuria de la novel·la coincidí amb el regnat del tsar Alexandre II, o sigui de 1855 a 1881, any que fou assassinat, a més de ser també l'any de la mort de Dostoievski. A partir d'aleshores és quan comencen a aparèixer les primeres obres de Txèkhov. A l'apartat 1 hem conegut el Txèkhov més humà; ara us proposem de saber sobre les seves obres. Resumiu en aquest quadre la informació que ja coneixeu i, ajudats d'una enciclopèdia, ompliu la resta d'informació que se us demana en aquesta fitxa.

<p>Nom:</p> <p>Lloc i any de naixement: Any de la mort:</p> <p>Fets més destacats de la seva vida:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Tret més destacat de la seva narrativa:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Gèneres literaris practicats:</p> <p>.....</p> <p>Obres que va escriure:</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

4. Quan la gran literatura del segle XIX, iniciada amb Puixkin, havia arribat a la seva fi i res feia preveure un renaixement, Txèkhov estava destinat a entrar en la història literària russa com a representant d'una nova època, juntament amb Korolenko i Garshin, amb una funció compromesa i sense ser els seguidors o imitadors dels autors de la generació anterior. Llegiu el text següent, on Gorki ens explica la línia anímica de l'escriptor. Expliqueu com és el seu paper d'observador de la societat.

Odiant tot allò mesquí i brut, descrivia les misèries de la vida amb el sublim llenguatge del poeta, amb el suau somriure de l'humorista i, pel meravellós exterior dels seus relats, es nota poc el sentit intern ple d'un amarg retret.¹

5. Llegiu els textos següents i després resoleu les activitats proposades.

Al seu darrere, capcots, caminaven el vell Kaixtank i el gosset Anguila, anomenat així perquè era negre i tenia un cos llarg com el d'una mostela. Aquest Anguila, submís i dolç fora mida, es mirava els coneguts i els estranys amb la mateixa tendresa, tot i que feia de mal fiar; sota aquesta submissió i humilitat, s'hi amagava la més astuta malícia. Ningú no se les enginyava millor que ell per acostar-se d'amagat i, alhora, enxarpar una cama, infiltrar-se al rebost de gel o pispar un pollastre a un pagès. Més d'una vegada li havien trencat les potes del darrere, l'havien penjat un parell de cops, i cada setmana l'atonyinaven fins a deixar-lo més mort que viu, però sempre se n'havia sortit.

A. P. Txèkhov, *Vanka* (p. 62)

¹ A. P. Chéjov: *El pabellón n.º 6 y otros relatos*.

Maria Vassílevna (mestra) no parava de pensar en l'escola, en quina mena de problema sortiria a l'examen, si seria fàcil o complicat. Estava enrabiada amb el consell del zemstvo, on ahir no havia trobat ningú. Quin desgavell! Ja feia dos anys que demanava que despatxessin aquell vigilant que no feia brot, li deia grolleries i pegava als alumnes, però ningú no se l'escoltava. [...] l'inspector visitava l'escola un cop cada tres anys i no en sabia un borrall, ja que abans havia treballat de recaptador d'impostos i havia aconseguit la plaça d'inspector per recomanació; el consell escolar es reunia cada mil anys i vés a saber on; el director era un mugic mig analfabet, amo d'un establiment de pells, toix, barroer i amic íntim del vigilant...

A. P. Txèkhov, *Al carro* (p. 93–94)

- a) Tot i que, segons el mateix autor, no correspon a l'escriptor erigir-se com a jutge dels seus personatges, els textos anteriors denuncien una realitat. Expliqueu-la.
- b) Si llegiu el conte *Vanka* hi trobareu una semblança entre l'Anguila i el jove Vanka Júkov. Compareu el tracte que reben tots dos i en quines condicions viuen.
- c) Ja hem vist anteriorment que Txèkhov és un defensor acèrrim dels bons educadors. En el conte *Al carro*, també es defensa el salari i la dignitat de Maria Vassílevna. A partir de la narració, emeteu un judici sobre com tractava els seus professionals l'estament educatiu.
- d) Creieu que Txèkhov en els seus contes només reflecteix el que veu o vol mostrar que té un deure ètic de fer pensar els lectors en tot allò que la societat russa amaga?

4. L'OBAGA EPOPEIA DEL REALISME

Anton P. Txèkhov es va proposar descriure els seus amics, el seu entorn, la gent que es trobava en sortir de casa i els seus malalts. Durant alguns anys va romandre influït per les doctrines de l'art positiu i experimental de Tolstoi. Sota aquestes doctrines va tractar d'explicar per què la gent vivia malament i com aconseguir de viure millor.

1. Informeu-vos sobre quina era la doctrina de l'art positivista i quina influència va tenir en la conscienciació dels artistes pels problemes socials de la industrialització.
2. El conte *La datxa nova* és un bon exemple dels canvis industrials i la incomprensió dels pagesos cap a aquesta nova realitat. Llegiu els fragments que teniu a continuació tot situant-los en el context del conte i, després, ompliu el quadre amb les conclusions que hàgiu tret del fil narratiu.

Text 1

A tres verstes del poble d'Obrutxanovo, s'hi construïa un pont enorme. Del poble estant, enlairat en una ribera costeruda, se'n veia la carcassa enreixada i, en temps de boira i en dies serens d'hivern, quan les fines càbries de ferro i tots els boscos del voltant eren coberts de gebre, oferia un quadre pintoresc i fins i tot fantàstic. (p. 123)

Text 2

—Abans vivíem sense pont— replicà Volodka sense mirar ningú—, i no el volem per a res.

—Què xerres? El pont és de l'Estat.

—No el volem!

—A tu no t'ho demanarà ningú. ¿Per què t'hi fiques?

—«A tu no t'ho demanarà ningú...» —el va escarnir Volodka—. Si no hem d'anar enlloc, ¿per què volem un pont? I, si cal, doncs llavòrens podem travessar amb la barca. (p. 131)

Text 3

Ja fa temps que s'han avesat al pont, i es fa difícil afigurar-se aquest tram de riu sense la construcció. Els munts de deixalles que havien quedat de les obres van cobrir-se ben aviat d'herba; dels captaires, tothom se n'ha oblidat, i, en comptes de la cançó popular Dubinuixka, ara se sent si fa no fa cada hora el soroll d'un tren que passa. (p. 142)

	Avantatges	Inconvenients
Construcció del pont		
Els mugics		
Els Kutxerov		

3. Quins són els aspectes positius que remarca Txèkhov en aquest conte respecte als trets més realistes de la seva obra? Busqueu els trets contraris als que us descrivim i compareu-los.

Trets més realistes de la seva obra	Aspectes positius canviants
Existència del mugic enfonsat en la misèria i menyspreat per la gent adinerada	
Mesquina existència dels petits burgesos, farcits de prejudicis, dissimulats rere les aparences socials.	
Terratinents i burgesos conformistes, la vida dels quals transcorre de manera ociosa.	

4. A partir de 1890 Txèkhov s'aparta de les concepcions polítiques i filosòfiques tolstoïanes i pren una postura científica i materialista de la llibertat individual. En una carta a Alekséi Suvorin, el seu editor, explicava respecte a Tolstoi que un raonament imparcial li deia que hi havia més amor per la humanitat en l'electricitat i la màquina de vapor que en la castedat i en l'abstenció de menjar carn. Cerqueu informació sobre la doctrina filosòfica de Tolstoi i analitzeu-la.

5. Contrasteu les prescripcions tolstoïanes anteriors amb el mètode txekhovià. Us podeu ajudar del text que us transcrivim a continuació.

(A Alékséi Suvorín, Moscou, 27 d'octubre de 1888) *L'artista, per la seva banda, només ha de jutjar allò que comprèn; el seu camp és limitat, com el de qualsevol altre especialista: és quelcom que repeteixo i sobre el que insisteixo sempre. Només aquell qui no ha escrit mai i no s'ha ocupat mai de les imatges pot dir que en la seva esfera no hi ha problemes, només respostes. L'artista observa, tria, intueix, associa; per si mateix aquests actes pressuposen, d'entrada, un problema; si des de l'inici un es planteja un problema, no ha d'intuir ni elegir res.*

A. P. Chéjov, *Sin trama y sin final* (p. 45) —adaptat pels autors del dossier—

6. L'amargor de Txékhov, com heu vist anteriorment, es va incrementar a partir de 1890, any que va visitar les presons de l'illa de Sakhalin, l'experiència més important de la seva vida. En el primer apartat d'aquest dossier us heu informat de les accions que hi duia a terme el govern rus. Quines conviccions en va treure l'autor, d'aquell viatge?

7. Aquest enfuriment es pot veure més clarament en el teatre. Mentre en els seus contes els personatges gaudeixen d'un cert respecte, en les seves peces teatrals veiem terratinents, metges, escriptors i artistes, presumptuosos intel·lectuals conformistes, tots ells persuadits de la seva infinita superioritat i del seu dret a manar.

Analitzeu les característiques citades anteriorment dels tres personatges que us presentem, que podeu deduir de tres fragments (dos, d'una obra de teatre, i el tercer, d'un conte).

- Tracte de Treplev cap a Arkadina
- Tracte d'Arkadina cap a Treplev
- Tracte de Iàkov cap a Marfa

	<i>Text teatral</i>	<i>Text narratiu</i>
<i>Comportament "amoral"</i>	Treplev: Arkadina:	Iàkov:
<i>Reconeixement i penediment</i>	Treplev: Arkadina:	Iàkov:

TREPLEV. —Considera vexatori que sigui Nina i no ella l'actriu que tingui un èxit en aquesta petita escena. (Consulta el seu rellotge.) La meva mare és un curiós problema psicològic. No li falta talent ni intel·ligència, és capaç de plorar a causa del llibre que llegeix, pot citar-te tot Nekrasov de cor del començament fins a la fi, té cura dels malalts com un àngel; però prova només d'expressar davant d'ella la teva admiració per la Duse! Oh, oh, només ella és admirable, els diaris no poden parlar sinó d'ella, només ella mereix que el públic l'aclami i s'extasiï davant la seva interpretació de la Dama de les Camèlies o del Remolí de la vida. Però com que aquí, al camp, no pot sentir aqueix vertigen embriagador, s'avorreix, s'enrabia, i nosaltres, tots nosaltres som enemics seus, tots som culpables. A més, és supersticiosa. Tem els gats negres i el número tretze. És avara. Té setanta mil rubles al banc d'Odessa, ho sé de bona tinta. Però demana-li un préstec de vint-i-cinc rubles i et dirà que es troba a la misèria.

A. P. Txékhov, *Teatre de Txékhov* (La gavina, p. 73)

ARKADINA. — I ara resulta que l'hem de considerar com una obra mestra! Heu vist això! Ha organitzat aquest espectacle i ens ha perfumat amb sofre, no pas per bromejar, sinó per a oferir-nos una demostració! Ha volgut ensenyar-nos com cal escriure les comèdies i allò que cal representar als nostres teatres! Ja n'estic tipa d'aquests estirabots! És un noieta capritxós i presumit!

A. P. Txékhov, *Teatre de Txékhov* (La gavina, p. 79)

Mentre tornava del cementiri, però, el va aclaparar una forta tristesa. No es trobava bé: la respiració era febrosa i feixuga, les cames li feien figa i estava assedegat, però així i tot encara s'anaven infiltrant dins del seu cap tota mena de pensaments. Va tornar a recordar que en tota la seva vida ni s'havia compadit de Marfa, ni l'havia acariciada. Els cinquanta-dos anys que havien passat plegats a l'isba eren molts anys; fet i fet, però, en tot aquest temps no havia pensat ni una sola vegada en ella, ni li havia fet mai cas, com si hagués estat un gat o un gos, malgrat que Marfa cada dia encenia l'estufa, cuinava, preparava viandes al forn, caminava per l'aigua, tallava llenya, dormia al mateix llit que làkov i, sempre que tornava begut d'un casament, li penjava amb reverència el violí a la paret i el ficava al llit, i tot això en silenci, amb una expressió temerosa i sol·lícita.

A. P. Txèkhov, *El violí de Rothschild* (p. 77)

8. La desesperació d'una vida de pobresa va permetre a Vincent van Gogh de crear el concepte d'un art per als desfavorits, i el sofriment quotidià de la producció pictòrica feia que sentís en la seva carn la duresa i l'orgull de l'ofici. El seu compromís no era per a complaure cap corrent artístic sinó per a expressar un sentiment humà sincer. Analitzeu aquest quadre titulat *Els menjadors de patates* tot comparant el quadre amb elements que provoquin una concepció pessimista de la vida.

www.soria-goig.com/Recetas/pag_0213.htm

Descripció d'Els menjadors de patates

Elements d'una concepció pessimista

.....

.....

9. Aquest període és especialment ric per a totes les arts. La literatura, la dansa, la música, el teatre..., viuen juntament amb les arts plàstiques, moments de gran transformació i creació. La interacció entre aquestes disciplines creatives, un fenomen que es donarà especialment a Rússia, enriquirà encara més als artistes i al seu art. L'article de l'Annex 4 parla de l'anomenada Edat de Plata, un període que pot definir-se com un renaixement cultural que es distingeix de manera especial per la convivència activa i la relació molt intensa i apassionada, entre les diferents branques de l'art, juntament amb la filosofia i la poesia.

Llegiu l'article i ompliu la relació següent amb alguns representats d'aquestes disciplines.

Pintors:

Músics:

Obres literàries:

Creacions teatrals:

Poetes simbolistes:

Futuristes:

10. Busqueu informació sobre un coetani de Txèkhov representant de cadascuna de les disciplines anteriors.

5. ACTIVITATS GLOBALES

Aquestes activitats estan pensades per a dur-les a terme en grups d'alumnes, o bé en treball cooperatiu de tot el grup classe.

1. A partir de l'Annex 3, prepareu una auca basada en la vida i obra de l'escriptor Anton P. Txèkhov. Per a fer una auca us poden ajudar les instruccions que trobareu a la web de Joan Vilamala: <<http://www.auques.net/textos.php?auca=auques>>.

2. A <<http://www.xtec.es/escmontessori/ruybio4a.html>> hi trobareu una biografia i una cronologia que abraça el període de vida d'un altre gran escriptor, en aquest cas català: Joaquim Ruyra (1858–1939). Imprimiu el quadre que apareix a la web, afegiu-hi una columna i introduïu-hi les dades que coneixeu sobre la vida i obra d'Anton P. Txèkhov. A continuació feu un breu relat explicant què passava a Catalunya durant la vida d'aquest escriptor rus.

3. Joaquim Ruyra i Anton P. Txèkhov comparteixen època i tècniques literàries, com ara el fet que tots dos es van dedicar a escriure relats curts. Feu un treball comparatiu entre tots dos autors tenint en compte l'estructura didàctica que trobareu a la web següent: <<http://www.xtec.es/escmontessori/ruyini4a.html>>.

4. Busqueu amb el cercador de la XTEC l'entrada *Txèkhov*. A partir de les dades recollides, prepareu un inventari catalogant cadascuna de les informacions. Construïu un quadre de doble entrada que contingui els ítems següents: títol i autor de la web; URL (adreça electrònica), llengua (catalana; castellana; altres) nivell educatiu, continguts més significatius, destinataris i observacions.

També podeu fer aquest treball utilitzant la recerca completa a Internet de dades sobre Txèkhov i fer-ne una tria.

Anton P. Txékhov —

Contes —

Selecció i traducció d'Anna Estopà —

— QUADERNS CREMA —

II. GUIA DE LECTURA

1. LA MORT DEL FUNCIONARI

1. Aquest primer conte s'inicia amb la presentació d'un personatge protagonista i amb la localització de l'espai dels fets principals. Després d'haver llegit aquesta història expliqueu per què l'autor la titula *La mort del funcionari*.

2. L'esplèndid funcionari Ivan Dmítrix Txerviakov es mostra disgustat i preocupat per un imprevist. Què el motiva a comportar-se d'aquesta manera?

3. En aquesta narració Anton P. Txèkhov ens presenta el comportament de certes persones de la societat estamental de la Rússia del segle XIX. Llegiu atentament aquest fragment del començament del conte i després responeu les preguntes proposades:

Però de sobte arrufà la cara, posà els ulls en blanc, se li tallà la respiració... va apartar-se els binocles dels ulls, s'acostà i... atxim!!! Com podeu veure, va esternudar. Esternudar no és prohibit enlloc ni a ningú. Esternuden els muggs, els caps de policia i de vegades fins i tot els consellers secrets; tothom esternuda. Txerviakov no es va immutar gens ni mica, es va eixugar amb un mocadoret i, com a persona ben educada que era, va fer un cop d'ull al seu voltant: no fos cas que hagués destorbat algú amb el seu esternut, i heus aquí que es va haver d'immutar per força. Va veure que el vellet que seia al seu davant, a la primera fila de butaques, s'eixugava curosament la calba i el coll amb un guant i que remugava alguna cosa. Txerviakov reconegué el vellet, que era el principal Brisjàlov, del Departament de Comunicacions. (p. 7)

- Subratlleu en el text la idea presentada per l'autor amb la qual podríem sintetitzar la trama de la història.
- Per què Txerviakov reacciona d'aquesta manera davant els fets comesos?
- Quins elements destacaríeu com a indicadors de pertinença a la classe benestant de l'aristocràcia rural russa?

4. Al text anterior podem observar que el narrador fa ús d'una fórmula narrativa per a trencar la situació de misteri que just començava a iniciar-se. Sabríeu localitzar-la?

5. Després de trencar aquesta trama que inclou un clar misteri, el narrador segueix la seqüència temporal dels fets per presentar-nos un nou personatge. Llegiu el text anterior i responeu les preguntes següents:

- Com es diu aquest nou personatge?
- Què deu suposar ser *el principal Brisjàlov del Departament de Comunicacions*?
- Amb quin càrrec funcional ho relacionaríeu? Per què?
- Es comporta realment tal i com el seu càrrec exigeix? Per què?

6. En el moment inicial de la narració, l'acció té lloc en un escenari tan real com el comportament dels personatges que l'escenifiquen. Rellegiu el text de l'exercici 3 i els petits fragments que us presentem a continuació i indiqueu de quin lloc es tracta i com es diu.

Txerviakov va escurar-se el coll, va tirar el cos endavant i mormolà a l'orella del principal:

—Disculpeu, excel·lència, us he esquitxat... ha estat un accident...

—No hi fa res, no hi fa res...

—Per l'amor de Déu, perdoneu-me. Jo no... jo no ho volia fer!

—Seieu, feu el favor! Deixeu-me escoltar.

Txerviakov va atribolar-se, somrigué d'una manera estúpida i es posà a mirar l'escenari. Ell bé prou que mirava, però ja no sentia gota d'èxtasi. Un neguit va començar a turmentar-lo. A l'entreacte va apropar-se a Brisjàlov, va fer unes passes al seu costat i, després de superar la timidesa, borbollà: [...]

Després d'interrogar uns quants sol·licitants, el principal alçà els ulls vers Txerviakov.

—Ahir, a l'Arcàdia, potser ho recordeu, excel·lència —començà a exposar el funcionari—, jo, excel·lència, vaig esternudar i... us vaig esquitxar sense voler... (p. 8 i 9)

7. El narrador d'aquesta història, nascut de la mà del Txèkhov realista, ens revela una actitud merament humorística, satírica i moralitzant des que s'inicia el conte. Ens va introduint en una atmosfera o estat emocional de contínua angoixa per a crear un ambient turmentós i crispant en cadascun dels escenaris on succeeixen els diversos esdeveniments que constitueixen la història. Formeu grups de quatre o cinc companys i digueu en quina època situàrieu l'acció. Després busqueu informació sobre els teatres que hi havia en funcionament en aquell moment a Moscou i qui eren els principals dramaturgs que posaven en escena les seves obres.

8. En el conte es pot constatar una estructura tripartida formada per introducció o plantejament, nus i desenllaç. Indiqueu en el text què compren cadascuna d'aquestes parts.

9. Hi ha un objecte en el desenvolupament, l'uniforme, que apareix també al final de la narració. Quina implicació té en la trama de la història? Expliqueu-ne el motiu simbòlic.

10. Pel que fa a la tècnica que emprà Txèkhov per a aconseguir la unitat narrativa i conduir-nos al tema central, caldria destacar el punt de vista i el suspens. Expliqueu en què consisteix cadascun i exemplifiqueu-los amb citacions.

11. Sintetitzeu la idea principal que s'amaga darrere la història i traieu-ne les vostres conclusions.

12. L'autor juga amb el llenguatge amb la clara intenció de provocar la rialla del públic lector i de ridiculitzar els personatges. Digueu quin significat tenen aquestes expressions:

— *Justa la fusta!* (p. 9)

— *Bon vent!* (p. 10)

2. LA CONDECORACIÓ

1. Com bé sabem, en principi, cada conte és autònom i pot ser, per tant, llegit independentment dels altres. Txèkhov titula aquest segon conte *La condecoració*. Sabríeu dir quina significació té? Escolliu-la d'entre les següents i citeu obres i autors catalans per exemplificar-les.

<i>Significació</i>	<i>Obra</i>	<i>Autor</i>
Literal		
Simbòlica		
Mixta		

2. Lev Pustiakov visita inesperadament el seu amic Ledentsov. Quin és el motiu d'aquesta visita sorpresa?

3. El fil conductor de la trama és la condecoració, un objecte molt preuat en el servei dels funcionaris. L'autor estableix una relació entre els personatges i l'objecte no gaire distant d'una situació còmica. Per què Txèkhov ridiculitza els personatges?

4. Busqueu informació sobre aquestes condecoracions i digueu a quin càrrec funcional podrien correspondre.

<i>Condecoracions</i>	<i>Càrrec funcional</i>
Stanislav	
Anna	
Vladímir	

5. Igual que en el conte anterior, l'autor ens introdueix en la història mitjançant la presentació del personatge protagonista i del lloc on esdevé l'acció. La resta de personatges són presentats de manera evolutiva, és a dir, que el lector els va coneixent de mica en mica, sobre la marxa de les accions. Classifiqueu els personatges que apareixen a la narració segons la seva funció:

<i>Classificació dels personatges</i>	
<i>Funció</i>	<i>Nom</i>
<i>Nuclears</i>	
<i>Adjunts (secundaris)</i>	
<i>Fugaços</i>	

6. Quin és l'escenari o marc on es desenvolupa l'acció principal que l'autor guarneix amb una atmosfera de misteri i d'angoixa?

7. Llegiu el fragment següent i responeu les preguntes corresponents:

—*Qui truca? —va sentir-se la veu de l'amo—. Ah, Lev Nikolàitx! Benvingut! Us heu endarrerit una mica, però no hi fa res... Tot just acabem de seure. [...]*

Ara ja no hi havia cap necessitat d'amagar la Stanislav. Ambdós eren pecadors del mateix pecat, de manera que cap d'ells no podia xerrar-ho ni difamar l'altre... (p. 14–17)

- A quina part de l'estructura del conte correspon?
- Quines línies compren aquesta part?
- Quina és l'acció ascendent o clímax?
- I la descendent?

8. La història es clou amb un final imaginable que posa fi al suspens inicial que s'arrossega al llarg del conte. Quin és el desenllaç final? Creieu que Pustiakov reacciona correctament en passejar-se per totes les estances de la casa exhibint la seva condecoració a les senyorettes? Què hauríeu fet vosaltres?

9. Deduïu el tema explicitat al conte. Després, distribuïu-vos tots els alumnes de la classe en grups de cinc i debateu al voltant d'un d'aquests dos temes:

— *És correcte falsejar la realitat?*

— *Joies, dissenys únics, etc., necessaris o no per a viure a la societat actual.*

10. El final del conte és tancat. Imagineu un altre final d'un màxim de vint ratlles que clogui la història d'una manera més tràgica.

11. Llegiu el conte *El gras i el magre* —dins *L'estepa i altres narracions*— i exposeu la diferència entre els dos funcionaris amb relació a les seves condecoracions: un té la creu de sant Estanislau i l'altre, dues estrelles.

12. Com heu comprovat, Txèkhov satiritza la burocràcia russa. Obriu un debat i opineu si aquesta adulació i servilisme que heu pogut comprovar en aquests contes existeix en la jerarquia del funcionariat actual.

3. EL CAMALEÓ

1. Txèkhov titula aquest tercer conte del recull que tenim a les mans *Camaleó*, un títol amb força significació simbòlica. Raoneu el seu significat i indiqueu en quin fragment del conte podem llegir aquesta idea.

2. Otxumélov és inspector de policia en una ciutat anònima, vertader reflex de la llei i l'ordre. Un dia, mentre travessa tranquil·lament la plaça del mercat seguit pel guàrdia lelderin, alguna cosa posa fi a la seva passejada harmònica. Què ho motiva?

3. De nou aquesta història, tal i com ja havia fet Txèkhov en els dos primers contes, s'obre amb la presentació d'un personatge principal i d'uns fets envoltats i molt ben nodrits d'una situació de misteri. Llegiu el fragment que teniu a continuació i responeu les preguntes proposades:

L'inspector de policia Otxumélov travessa la plaça del mercat amb un capot nou i un farcell al braç. El segueix un guàrdia pèl-roig amb un sedàs curull de groselles confiscades. El silenci els envolta... A la plaça no hi ha ni una ànima... Les portes obertes de les botigues i de les tavernes esguarden tristament aquest món de Déu com musells afamats; al seu voltant no hi ha ni captaires.

—Ah, o sigui que mossegues, maleït! —sent de sobte Otxumélov—. Nois, no el deixeu anar! Avui dia és prohibit mossegar! Agafa'!! Ai... ai!!! (p. 19)

- Subratlleu al text les expressions que generen aquesta situació misteriosa.
- Localitzeu la interjecció que desperta en el lector un clímax emocional davant la presentació de l'element que posa fi al misteri.
- De quin tipus es tracta? Quin significat té?

4. El narrador capgira la situació exposada fins aleshores. Llegiu el fragment que ara us presentem i expliqueu què comença a succeir a partir d'aquell moment:

Se sent un esgarip de gos. Otxumélov mira a un costat i veu que del magatzem de fusta del mercader Pitxuguin, saltant amb tres potes i mirant enrere, surt un corrent un gos. El persegueix un individu vestit amb una camisa d'indiana emmidonada i l'armilla descordada. L'encalça, s'acota, cau a terra i l'atrapa per les potes del darrere. Torna a sentir-se l'esgarip de gos i el crit: «No el deixeu anar!» De les botigues treuen el nas unes fesomies ensonyades, i prop del magatzem de fusta no triga a aplegar-se una munió de gent com brollada de terra.

Sembla que hi ha un avalot, excel·lència!... diu el guàrdia. (p. 19)

5. Després de ser-nos presentat l'agressor i culpable de l'escàndol, el narrador ens presenta l'agredit. Llegiu aquestes paraules i argumenteu, juntament amb els vostres companys de classe, quin és el missatge o idea central que s'hi amaga.

—¿A què treu cap aquí tot això? —demana Otxumélov penetrant dins de la munió de gent—. ¿Per què aquí? I tu, ¿que hi fas amb el dit així? ¿Qui ha cridat?

—Jo, vostra excel·lència, anava sense molestar ningú... —començà Khriukin, i estosseguà al puny —xerrant de llenya amb Mitri Mítrix, i tot d'un plegat aquest bergant, que m'enxarpa el dit sense solta ni volta... [...]

Excel·lència, això no ho diu pas la llei, que ho haguem d'aguantar d'una bèstia... Si tothom anés mossegant, més ens valdria no viure en aquest món... (p. 20)

6. Llegiu el fragment des de *Mmm!... Molt bé...* fins a *De qui és aquest gos, pregunto!* (p. 21). Tot seguit, analitzeu la sentència que dictamina el qui fa de jutge del cas (l'inspector de policia Otxumélov) i argumenteu si esteu d'acord o no amb la solució presa.
7. Quin és el missatge que Txèkhov, a través d'un personatge secundari de la història, ens vol fer saber? Completeu la vostra resposta tot llegint el text comprès entre la p. 22 i 23 i comenteu les següents paraules: *Si un gos com aquest hagués anat a parar a Petersburg o a Moscou, ¿sabeu què hauria passat? Allà no haurien considerat la llei, sinó que l'haurien pelat en un tres i no res. Tu, Khriukin, n'has estat la víctima i aquest assumpte no pot quedar així. Cal donar-li una lliçó! Ja és hora que...* (p. 22)
8. La història té un final inimaginable, que ens sorprèn totalment. Quin és el desenllaç final? Quina sensació us provoca aquesta darrera seqüència de la història?
9. Creieu que ha actuat bé l'inspector Otxumélov? Imagineu-vos un altre final per a aquesta història i redacteu-ne un de més lògic.
10. Cada any se celebra el Dia Internacional contra la Pena de Mort. Per parelles, busqueu informació sobre els països que encara conserven aquest càstig capital i remarqueu el nombre aproximat de persones ajusticiades amb aquesta pena el darrer any. Podeu informar-vos en aquesta web: <<http://www.amnistiacatalunya.org/>>.
11. A partir de la informació anterior, feu grups de quatre. Després, establiu un debat on el professor farà de moderador al voltant d'aquest tema: *És necessària la pena de mort al segle XXI? És una eina útil per a alligonar la societat?*

4. OSTRES

1. A diferència dels contes anteriors, Txèkhov utilitza un altre tipus de text per a contar-nos una nova història. De quin tipus de text estem parlant? En quina persona gramatical està redactat?
2. Quines són les característiques definitòries d'aquesta mena de text?
3. L'autor ens ofereix una visió de la societat del segle XIX que no és pas diferent de l'actual del XXI. És una clara societat de classes. En quin estament ubica Txèkhov el personatge principal?
4. El protagonista, un nen d'uns deu anys, sembla que pateix una estranya malaltia que no es troba als manuals de medicina. Quina és aquesta malaltia?
5. El company d'aventura, per dir-ho d'alguna manera, és el seu pare. Llegiu el fragment que ara us presentem i marqueu els trets que caracteritzen l'adult i feu-ne un retrat minuciós.

Al meu costat, a la vorera, hi ha el pare vestit amb un abric d'estiu tronat i una gorreta de punt d'on surt un trosset de buata blanquinosa. Als peus porta uns xancles grossos i pesants. Home vanitós, que per por que la gent vegi que duu els xancles sobre els peus descalços, s'ha posat unes polaines velles a les cames.

Aquest tipus singular, pobre i beneït, que estimo més profundament com més brut i esparracat es torna el seu dandiesc abric d'estiu, ara fa cinc mesos que va arribar a la

capital a buscar feina del ram dels escrivents. S'ha passat tots aquests cinc mesos vagarejant per la ciutat demanant feina, i fins avui no s'ha decidit a sortir al carrer a demanar caritat... (p. 25–26)

6. Els personatges dels contes que fins al moment ens ha presentat Txèkhov tenen noms i cognoms. En canvi, en aquest conte no. Per què penseu que l'autor aquí no dona nom als personatges?

7. Txèkhov se serveix d'uns animals rars, les ostres, per a estirar el fil conductor de la història. Com i de quina manera els dos personatges (pare i fill) entren en contacte amb aquest mol·lusc (p. 26)?

8. Llegiu el fragment següent i, després, feu les activitats proposades.

¿Què vol dir? Potser és el cognom de l'amo de la taverna, però els rètols amb els cognoms es pengen a la porta, no pas a la paret!

—Pare, ¿què vol dir «ostres»? —demano amb veu enrogallada, fent mans i mànigues per tombar la cara cap a la banda del pare.

El pare no em sent. Escodrina el moviment de la multitud i acompanya amb la mirada cada vianant. [...]

—Pare, ¿què vol dir «ostres»? —hi torno.

—És un animal... viu al mar...

En un tres i no res m'imagino aquest animal marí desconegut. Deu ser una barreja de peix i cranc. [...]

—Pare, ¿les ostres són menjar de dejuni o de gras? —li pregunto.

—Se les mengen de viu en viu —m'explica el pare—. Són dins d'una closca, com les tortugues, però... entre dues meitats. [...]

—Quin fàstic —mormolo—, quin fàstic!

Ves per on què significa «ostres»! M'imagino un animal semblant a una granota. Seu en una closca, des d'on mira amb uns ulls grossos i brillants i juga amb les seves repulsives mandíbules. M'afiguro com porten del mercat aquest animal dins la closca, amb les pinces, els ulls brillants i la pell llefiscosa... (p. 26–27)

a) Subratlleu les paraules que ens manifesten una clara ignorància per part del nen.

b) És la resposta que ell espera? Com se l'imagina?

9. La fam pot arribar a fer veure miratges en la persona que la pateix. Llegiu les darreres pàgines del conte i copieu-ne el petit fragment que ho corrobora.

10. Analitzeu el personatge del pare. Tracteu la seva angoixa i la vergonya, i contrasteu-lo amb el personatge del nen.

11. La reacció del petit davant allò desconegut, del que es considera la medicina que sanarà la malaltia que pateix, provoca la riulla del públic que sembla que l'observi des de dins la taverna, a l'hora que el tracten de beneit. Quina sensació us provoca aquest tractament? Raoneu la vostra resposta.

12. El desenllaç de la història conté un final obert, tot acaba amb un somni on no ens resta gaire clar si de veritat els personatges entraren a la taverna i el nen degustà el que li cridava l'atenció al rètol o només deixà volar la imaginació. Feu volar ara la vostra imaginació per crear un altre final i redacteu-lo en unes vint ratlles.

13. Actualment la fam i la pobresa són força preocupants. Avui dia els que vivim en una zona de pas cap a Europa veiem morir a les nostres fronteres milers de persones que ho deixen tot enrere i arrisquen l'únic que tenen de valor, la pròpia vida, per intentar aconseguir una vida millor i més digna per a ells i les seves famílies. Reflexioneu sobre aquest

tema i intenteu de respondre aquesta pregunta: *Si fóssiu membres de la comissió de govern del ministre d'Afers Exteriors d'un dels països de la UE, què faríeu per pal·liar aquesta malaltia social?*

5. UNA NIT ESPANTOSA

1. L'autor, com tants altres contes, inicia el conte amb la presentació del protagonista i la localització de l'escenari dels fets principals. Després de llegir la primera pàgina del conte, responeu les preguntes següents.

- a) Com s'anomena el protagonista d'aquesta història?
- b) D'on ve i cap on es dirigeix?
- c) Quin fet motiva la inquietud i angoixa que manifesta Panikhidin?
- d) Qui és Spinoza i què diu a Panikhidin?

2. En aquesta narració, farcida de moments d'evident suspens i de continua angoixa dels personatges, el narrador adreça al públic lector unes paraules en primera persona que caldria comentar. Llegiu amb atenció aquestes paraules i argumenteu que volen dir. Justifiqueu les vostres respostes.

3. En el moment culminant de la història, després d'embolcallar-nos en una situació fantasmagòrica, el narrador ens presenta un element que engalana aquests fets. Quin és aquest element i com és presentat? Justifiqueu les vostres respostes mitjançant citacions.

4. El personatge d'Ivan Petróvitx Panikhidin reacciona davant els fets. Quina és la seva reacció? És la que esperaríem per a una situació com la viscuda en carn pròpia? Raoneu la vostra resposta.

5. Panikhidin després de desaparèixer de casa seva es dirigeix cap a un altre lloc.

- a) On va?
- b) Quina serà la seva nova sorpresa en arribar-hi?
- c) A què atribuirà els fets? Per què?

6. En aquesta història hi ha un altre personatge que sembla experimentar en carn pròpia el mateix que Panikhidin.

- a) De quin personatge parlem?
- b) Què és que li ocorre?

7. A partir d'aquest moment, una vegada comprovat que no es tracta de cap il·lusió òptica, que tots dos són vius i que tampoc no somnien, els dos amics prenen una decisió. Expliqueu què és el que faran plegats i il·lustreu la vostra resposta amb citacions.

8. Aquesta situació de continua angoixa en què viuen tots els personatges de la història, l'autor la trenca d'una manera ridícula. Quin element fa servir l'autor per a posar fi a aquesta turmentosa història?

9. Després de llegir aquesta història, sintetitzeu-ne la idea principal i traieu-ne les vostres conclusions.

6. **ELS ESTIUEJANTS**

1. Aquesta nova història, Txèkhov la titula *Els estiuejants*. Després de llegir el paràgraf inicial del conte, indiqueu quins elements defineixen la càlida estació a què fa referència el títol.
2. Saixa i Vària són una parelleta de nuvis, joves i enamorats, que no dubten a manifestar públicament la seva felicitat. Analitzeu els dos personatges i apunteu els trets de caràcter canviant que es produeixen en Saixa des que s'inicia la història fins a la fi.
3. Txèkhov se serveix de la lluna per a anar estirant el fil conductor de la trama. Localitzeu al conte els moments en què apareix aquest element i comenteu quina relació manté amb els joves.
4. Hi ha un altre element en la trama que actua de punt d'inflexió per a indicar el trencament de la felicitat inicial. Primer és presentat com un símbol més de civilització i, després, com un monstre obscur que s'arrossega en silenci. De quin element es tracta?
5. Per què els joves protagonistes passegen harmònicament amunt i avall d'una andana de l'estació de trens de rodalies?
6. Què motiva el trencament del moment idíl·lic que viuen els enamorats?
7. Analitzeu detingudament el personatge de Saixa i intenteu de justificar per què manifesta odi, malícia i menyspreu vers Vària.
8. La història té un final clar, que destrueix completament la felicitat i la dolçor amb què s'ha obert. Quin és el desenllaç final? Quina sensació us provoca el suspens que impregna les darreres seqüències de la història?
9. Quina reacció tindrà Saixa en arribar a casa? Imagineu i redacteu un final lògic que clogui la història.

7. **EL SOTS-OFICIAL PRIXIBÉIEV**

1. Aquesta catastròfica història s'obre amb una acusació a un sots-oficial. Qui concretament s'acusa i per quins fets?
2. Prixibéiev es defensa de les acusacions i, com si d'un superhome es tractés, justifica les seves actuacions. Per què actua d'aquesta manera?
3. Per defensar-se davant el tribunal, el sots-oficial Prixibéiev diu:

Vós, vostra senyoria, dieu que no és feina meva dispersar la gent... molt rebé, senyor... Però ¿i si hi ha desordres? ¿Que potser podem permetre que la gent no es comporti com cal? ¿Quina llei ho diu, que es deixi la gent al seu lliure albir? No ho puc permetre, senyor. Si jo no els disperso ni els castigo, ¿qui ho farà? Les regles veritables, no les coneix ningú; vostra senyoria, es pot ben dir que sóc l'únic de tot el poble que sé tractar la gent de baixa estofa, i jo, vostra senyoria, puc capir-ho tot. No sóc cap mágic, sóc sots-oficial, intendent retirat; vaig servir a Varsòvia, a l'estat major... (p. 47)

- a) Argumenteu què vol dir en aquestes paraules el sots-oficial. Justifiqueu la vostra resposta.
- b) Què ens indica l'existència de diferenciació social?

4. Quan el sots-oficial Pribiéiev parla acaloradament amb el caporal Guigin sobre la troballa de la persona ofegada a la riba del riu, es dóna una situació burlesca que ofèn el malpensat Pribiéiev. Per què s'ofèn?

5. El fragment que us presentem tot seguit recull un moment de tants de la història on és ridiculitzat el personatge del sots-oficial Pribiéiev. Comenteu-lo i digueu quines expressions recullen sàtira i humor alhora:

Aquí —dic jo— l'assumpte és criminal, civil... Aquí —dic jo— s'ha d'enviar corrents una estafeta al senyor instructor i als senyors jutges. I abans de res —dic— has d'entendre'n una acta i enviar-la al senyor jutge de pau. Però ell, el caporal de la policia rural, només escoltava i se'n reia, igual com feien els mugics. Tots se'n reien, vostra senyoria. Ho puc declarar sota jurament. [...]

I el sots-oficial de cosacs que fa: «El jutge de pau —diu— no té competències en aquests afers.» Van ser aquestes mateixes paraules que em van fer sortir de polleguera! Caporal, ¿és veritat o no és veritat que ho vas dir? —el sots-oficial s'adreça al caporal Giguin. [...]

Tothom ho ha sentit, que vas dir això mateix. Jo, vostra senyoria, vaig sortir de polleguera, em vaig avergonyir i tot. «Repeteix —li dic— repeteix, mala peça, el que has dit!» I ell hi torna... I jo que m'hi acosto: Però ¿com pot ser —dic— que puguis parlar així del senyor jutge de pau? ¿Tu, un caporal de la policia, i estàs contra l'autoritat? ¿Eh? ¿Però ja ho saps —dic— que el senyor jutge de pau, si així ho desitja, pot enviar-te a la Direcció Provincial de Seguretat per aquestes paraules, a causa de la teva conducta suspecta? (p. 48)

6. Finalment, tal i com ja se'ns anava avançant al llarg de la història, el sots-oficial perd els nervis i arriba a les mans amb els allí presents. Quan es dóna aquest fet? Busqueu al conte un fragment que justifiqui la resposta.

7. En aquest darrer passatge se'ns presenta un clar abús de poder per part del sots-oficial retirat Pribiéiev. Penseu que és la manera més justa d'actuar davant un moment de desordre o rebel·lió? Què faríeu vosaltres per pal·liar un fet d'aquestes característiques? Raoneu les vostres respostes.

8. La història es clou amb una situació que ben bé podríem dir que està més a prop d'una escena de vodevil que no pas de la realitat palpable. El sots-oficial diu que observa la gent i que pren nota dels seus actes perquè sent l'obligació de vetllar per l'ordre social. Per exemple, diu que pren nota dels qui canten cançons que no serveixen per a res i dels qui es passen la nit amb el llum encès quan havien de ser al llit. Penseu que és l'actitud més adequada per a un home d'una certa formació acadèmica? Justifiqueu les vostres respostes.

9. Txèkhov, per a cloure aquesta història, fa servir les següents paraules posades en boca del narrador:

S'adona que el món ha canviat i que ja no s'hi pot viure de cap manera. Pensaments tristos i desconsolats s'apoderen d'ell, però en sortir de la sala i veure els mugics que s'amunteguen i enraonen, és endut per un costum ja irrefrenable: es quadra i crida amb veu ronca i aïrada:

—Concurrència, disperseu-vos! No us amuntegueu! Cap a casa! (p. 51)

a) Argumenteu quin és el significat d'aquestes paraules.

b) El final d'aquesta rocambolesca història resta obert. Imagineu i redacteu un final lògic que la clogui.

8. ANIUTA

1. Com en la narració anterior, els protagonistes tornen a ser dos joves. Després de fer una primera lectura del conte enumereu els trets distintius del comportament del personatge masculí d'aquest conte (Klotxkov) i del d'*Els estiuejants* (Saixa) vers les dones que són al seu voltant (Aniuta i Vària).

<i>Títol del conte</i>	<i>Home/dona</i>	<i>Comportament vers la dona propera</i>	
	Saixa/Vària	<i>Inicialment</i>
		<i>Finalment</i>
	Klotxkov/Aniuta	<i>Sempre</i>

2. Anton P. Txèkhov, en aquest conte, a diferència dels contes anteriors, el titula amb el nom de la protagonista femenina. Per què penseu que ho ha fet així?

3. L'autor ens manifesta una clara diferenciació social entre els dos protagonistes. A què es dedica Aniuta? I Klotxkov? Si es tractés d'una societat estamental, en quin lloc situaríeu a cadascun?

4. El sentiment que ella manifesta cap a l'estudiant no és el mateix que rep d'ell. Analitzeu el tractament que rep Aniuta per part de Klotxkov i digueu si és el que mereix qualsevol dona. Busqueu citacions que ho exemplifiquen.

5. Aniuta és presentada com una jove que ha tingut moltes relacions masculines. Amb quants homes ha viscut? Quina penseu que n'és la causa principal?

6. La protagonista femenina ens la presenta el narrador al començament de la història relacionada amb un lloc i un objecte determinats de l'habitació. Són els mateixos que apareixen amb ella al final? De què estem parlant? Per què penseu que són utilitzats per ella?

7. Al desenvolupament de la narració l'autor introdueix un tercer personatge, un jove pintor de nom Fetissov, que clama la necessitat de tenir per uns moments l'Aniuta-objecte per a solucionar uns petits problemes. Aquest, en dirigir-se a "l'amo" de l'Aniuta, li diu: *Una persona instruïda ha de ser per força un esteta*. Què volen dir aquestes paraules?

8. Fetissov pinta un quadre sobre el tema de *Psique*. Expliqueu l'origen mitològic, què representa i busqueu un quadre on es personifiqui Psique.

9. El lloc on es desenvolupa la història és una petita habitació d'una pensió que ens és presentada com una cort de porcs. Què motiva que el lloc de residència dels joves estigui en aquestes condicions? Penseu que Aniuta n'és l'única culpable? Justifiqueu la vostra resposta.

10. Què motiva que gairebé al final de la història el jove estudiant de medicina intenti iniciar una discussió amb Aniuta?

11. Sintetitzeu la idea principal que s'amaga darrere aquesta trista història i traieu-ne les vostres conclusions.

12. En la societat russa d'aquella època només els nois tenien accés a les universitats tot i que a partir de 1869 es crearen a Moscou uns cursos especials femenins que impartien

uns ensenyaments de nivell universitari. Busqueu informació sobre la discriminació de la dona als estudis universitaris a l'Europa del segle XX i a Catalunya, i sota quins governs es va produir.

9. VANKA

1. En començar la lectura d'aquest conte, en què s'assembla amb l'anterior conte?
2. Després de fer una primera lectura, enumereu quines són les semblances de contingut que presenta respecte al conte *Aniuta*.
3. La història comença de la manera següent: *Vanka Júkov, un marrec de nou anys encomanat tres mesos enrere al sabater Aliakhin perquè n'aprenqués l'ofici, la nit de Nadal no se'n va anar a dormir*. Comenteu entre tots els alumnes de la classe què significa el fragment subratllat. Després, demaneu informació sobre què suposava el fet *d'estar en amo*, quins avantatges i inconvenients tenia i durant quina època va ser més freqüent aquest fet.
4. Txèkhov ens presenta un nou conte força original respecte als altres perquè dins la narració introdueix un altre tipus de gènere, la carta personal. Aquesta neix de la mà del protagonista i l'adreça al seu avi amb una clara intenció. Què motiva el jove Vanka a escriure una carta al seu avi? Per què a ell i no a cap altra persona?
5. L'autor ens ofereix una visió de la societat molt peculiar, on els pobres no tenen cabuda i els rics caben a tot arreu. Com es comporten els rics? Es mereixen el tracte que reben els personatges pobres de la història per part dels rics?
6. Analitzeu el personatge de l'avi Konstantín Makàritx i recolliu en una fitxa tots els trets descrits.

<i>Trets físics</i>	<i>Trets psíquics</i>
.....
.....
.....
.....

7. Des de l'inici de la història trobem un Vanka fora de lloc, desencaixat, desesperat i somniador. Busqueu passatges al conte que evidencin el que acabem de comentar. Quin és aquest gran somni que Vanka vol aconseguir?
8. L'escenari on es mouen els dos protagonistes de la història, el nen i l'avi, no és el mateix. On és cada personatge? Es respira el mateix ambient en cadascun dels llocs on es troben? Anoteu citacions que ho corroboren.
9. Al final del conte, Txèkhov ens fa arribar unes dures i cruels paraules de la boca del jove Vanka (p. 66): *La meua vida no val res, pitjor que la de qualsevol gos...* Comenteu què volen dir aquestes paraules i què porta al jove a escriure-les a la carta que adreça al seu estimat avi.
10. La història es clou amb un final obert. Us imagineu com podria continuar la història? Redacteu-ne un de lògic.
11. Al darrere d'aquesta història s'hi amaga la idea principal. Sintetitzeu-la i traieu-ne les vostres conclusions. Després feu grups, escolliu un tema d'entre els proposats i establiu

un debat on manifesteu les vostres opinions. Per al segon, podeu consultar aquesta web: <www.intermonOxfam.org>.

— *El maltractament de les persones indefenses*

— *L'explotació infantil*

12. Les traduccions ens permeten de llegir autors que escriuen en llengües que desconeixem. Si teniu la possibilitat de saber rus podríeu llegir-lo en aquesta llengua. Si no és així, us proposem de fer-ho en llengua anglesa i que en compareu fragments amb l'edició en llengua catalana. Trobareu la versió anglesa a la revista telemàtica *Cyc-OnLine*, n. 22, december 2000 *A Christmas story from Anton Chekov: Vanka* (<<http://www.cyc-net.org/cyc-online/cycol-1200-vanka.html>>).

Exemple:

«Dear Grandfather Konstantin Makarich,» he wrote. «I am writing a letter to you. I wish you a Merry Christmas and all good things from the Lord God. I have no father and mother, and you are all I have left.»

10. EL VIOLÍ DE ROTHSCHILD

1. La història amagada dins aquest nou conte s'inicia amb la presentació del lloc on viu el protagonista i la seva família. Feu una primera lectura i, un cop llegit el conte, baseu-vos en el text per contestar les preguntes següents:

a) Com és la vila on viuen? Per què es caracteritza?

b) Com es diu el protagonista i la seva dona? A què es dediquen?

2. L'autor ens ofereix una divisió de la societat força peculiar. Cadascun dels seus membres, depenent de l'esglaió social al qual pertany, es troba lligat a Iàkov amb un clar element identificatiu. Quin és aquest element? Què els distingeix, els uns dels altres?

3. Iàkov és un personatge de marcat caràcter canviant. Psicològicament és un malalt obsessiu que viu en contínua angoixa. Què penseu que ocasiona el seu constant canvi d'humor?

4. Només hi ha un medicament que pot curar el seu malestar mental, que el turmenta sobretot de nit. Quin és aquest medicament i com és administrat?

5. Un dels moments culminants de la trama és la presentació de la malaltia de la Marfa. Llegiu els fragments que us presentem a continuació i sintetitzeu les paraules utilitzades per a descriure la manera en què ens és presentada la malaltia de la protagonista femenina. Després, comenteu i valoreu la manera d'actuar del seu marit i protector.

El sis de maig de l'any passat Marfa es va posar malalta tot d'un plegat. A la vella li costava de respirar, bevia molta aigua i tentinejava; així i tot, al matí va encendre ella mateixa l'estufa i fins va anar a buscar aigua, però cap al vespre es va allitar. Iàkov va passar-se tot el dia tocant el violí; quan ja era negra nit va agafar la llibreta on cada dia apuntava les pèrdues i per avorriment va posar-se a fer el total anual. Li van sortir més de mil rubles, cosa que el va traspalar tantíssim que va tirar l'àbac a terra i va començar a picar-hi de peus. Després el va recollir i va tornar a passar boletes, exhalant uns sospirs fonsos i intensos. Tenia la cara moradencsa i amarada de suor. Pensava que si hagués posat aquests mil rubles perduts al banc, en un any haurien donat, pel cap baix, cent rubles més. És a dir, que aquests cent rubles també s'havien de considerar una pèrdua. Clar i ras, que mirés allà on mirés, pertot hi havia pèrdues i no res més. (p. 71–72)

6. Pausadament al llarg de la història el narrador ens va presentant un home fred i calculador que mai no havia manifestat cap interès per la seva muller ni per res que no produís guanys econòmics. Busqueu al conte les paraules que evidencien aquest comportament de làkov.

7. La reacció del personatge masculí davant la situació límit en què es troba la seva estimada ens sorprèn moltíssim. Decideix esperar fins a trenc d'alba per a portar la Marfa al metge perquè li diagnostiqui la malaltia que pateix.

- a) Expliqueu la reacció que té el practicant Maksim Nikolàitx en observar la seva pacient.
- b) És la que espera realment làkov?
- c) Busqueu una oració del conte que reflecteix la posició contrària que defensa làkov respecte al consell que li dona el practicant.

8. Txèkhov en aquest conte fa una dura crítica als metges. Per què els critica i què en diu?

9. Expliqueu la relació entre làkov i el seu company d'orquestra, el jueu Rothschild, al començament i a la fi de la història. Què motiva el canvi d'actitud de làkov respecte a aquesta persona que odia tant?

10. Llegiu els fragments que us presentem a continuació. Expliqueu què vol fer-nos veure l'autor amb aquestes paraules i comenteu-les oralment a classe.

— *¿Per què la gent mai no fa justament allò que hauria de fer? ¿Per què làkov s'havia passat tota la vida insultant, remugant, pegant cops de puny i ofenent la seva dona, i quina trista necessitat havia tingut feia un moment d'espantar el jueu i d'insultar-lo? (p. 80)*

— *¿Per què generalment les persones es fan nosa per viure les unes amb les altres? Oh, i d'aquí, en surten pèrdues, unes pèrdues espantoses! Si no hi hagués odi ni maldat, les persones traurien un profit enorme les unes de les altres. (p. 80)*

— *La vida representa una pèrdua per a les persones i la mort, un profit. Aquesta reflexió, naturalment, és correcta, però així i tot resulta desagradable i amarga: ¿per què hi ha al món un ordre tan estrany que fa que la vida, que només és donada un sol cop a les persones, passi sense profit? (p. 81)*

11. Hi ha un objecte que ens és presentat al començament del conte i que després el clou. Quina implicació té en la trama de la història? Expliqueu-ne el motiu simbòlic, tant quan comença la història com quan acaba.

12. Finalment sintetitzeu la idea central que s'amaga darrere la història i traieu-ne les vostres conclusions.

11. L'ESTUDIANT

1. Txèkhov, seguint els cànons del conte tradicional, i com acostuma a fer en tots els que escriu, enceta aquest presentant el protagonista i el lloc on esdevenen els fets de la història. Del personatge ens diu concretament:

Ivan Velikopolski, seminarista fill d'un sagristà, tornava d'una cacera primaveral de becades i anava cap a casa, passant sempre pel caminó d'un part inundat. Tenia els dits balbs i la cara encesa del vent. (p. 85)

- a) A partir de la lectura del fragment anterior busqueu informació sobre les religions practicades a Rússia durant aquell temps.

- b) Després destaqueu quina doctrina és la que practica el nostre personatge, Ivan Velikopolski.
- c) Compareu-la amb la catòlica apostòlica romana, i distingiu els trets que les diferencien.

2. El narrador entra en la ment del jove Ivan Velikopolski per relatar-nos què pensa. Així ens diu:

En aquests moments, encongit de fred com estava, l'estudiant pensava que justament aquell mateix vent havia bufat també en temps de Rurik, d'Ivan el Terrible i de Pere el Gran, i que sota el seu poder hi havia hagut exactament la mateixa misèria i també fam; hi havia hagut les mateixes teulades de palla foradades, ignorància i tristesa; hi havia hagut el mateix desert al voltant, fosc i sensació d'opressió: tots aquests horrors havien existit, existien i continuarien existint i, encara que passessin mil anys més, la vida no esdevindria millor. (p. 86)

- a) Busqueu informació sobre les figures de Rurik, d'Ivan el Terrible i de Pere el Gran. Anoteu-la en una fitxa com la que us presentem a continuació.

<i>Dades personals</i>	<i>Destaca per...</i>
.....
.....
.....
.....

- b) L'autor, en el text que acabeu de llegir, posa en boca del seminarista una protesta política i social i un futur poc esperançador. Argumenteu el perquè d'aquesta situació.

3. Els fets tenen lloc una nit de Divendres Sant a l'hort d'una vídua del poble de nom Vassilissa. Segons la religió catòlica, què no han de menjar els fidels aquella nit de divendres? Per què? Hi havia alguna possibilitat de saltar-se aquesta imposició doctrinal al voltant dels segles XVIII i XIX? Qui ho podia fer?

4. En aquesta nit freda que sens dubte ens presenta l'arribada de l'hivern, és quan l'estudiant se serveix de les Santes Escripures per a conversar amb les dues vídues.

- a) Amb quina intenció són utilitzades les paraules de l'Evangeli?
- b) Com sabem que l'estudiant les adreça directament cap a una de les vídues?

5. Llegiu detingudament els fragments de text que us presentem i comenteu-los oralment a classe:

El passat —pensava— estava lligat amb el present per una ininterrompuda cadena d'esdeveniments que es derivaven l'un de l'altre.

[...] va anar pensant que la veritat i la bellesa que havien guiat la vida humana allà al jardí i al pati del summe sacerdot, continuaven ininterrompudament fins al dia d'avui, i de segur que sempre constituïen el més important de la vida humana i de la terra en general. (p. 90)

12. AL CARRO

1. Anton P. Txèkhov durant una etapa de la seva vida es va dedicar a exercir la professió que realitza un personatge d'aquest conte. De quina professió parlem? Quin personatge l'exerceix?

2. Al llarg del relat es critica durament un sector de la societat. Se'ls considera persones corruptes que abusen del poder per a aprofitar-se del poble. Busqueu al conte aquesta informació que us avancem i anoteu-la tot seguit.

3. Maria Vassílevna, nascuda a Moscou, prop de Kràsnie Vorota, és mestra des de fa tretze anys a Viázóvie. Una dona que sembla que ha oblidat el seu passat d'abans de ser mestra i l'ha substituït per una única cosa: preparar alumnes per fer exàmens.

a) Per què s'ha fet mestra?

b) Penseu realment que la tasca de mestre/a o de professor/a consisteix en això? Justifiqueu les vostres respostes.

4. El narrador de la història ens presenta dues Maria Vassílevna clarament diferenciades en la línia del temps. Com era físicament i psíquicament Maria Vassílevna abans i mentre es dedica a l'educació?

— Abans de ser mestra:

.....

— Mentre és mestra:

.....

5. Aquesta professió que exerceix Maria és una professió mal pagada i mal vista per la societat russa del XIX. Copieu tots els passatges del conte que ho demostren.

6. L'autor crea un personatge masculí que és del tot diferent de l'únic personatge femení, Maria Vassílevna. És un home que sembla més aviat extret del món de la faràndula actual que no pas del segle XIX.

a) A quin personatge ens referim?

b) A què es dedica?

c) Com ens és presentat al text?

7. Llegiu atentament el fragment que us presentem i comenteu les paraules subratllades. Què vol dir l'autor amb aquestes paraules? Justifiqueu les vostres respostes.

Va rompre el plor sense saber per què. Justament en aquestes moments s'hi acostava Khànov amb la carretel·la; en veure'l es va imaginar la felicitat que no havia tingut mai i el saludar somrient amb un moviment de cap com si fossin íntims i de la mateixa condició; li semblava que al cel, a les finestres de tot arreu i als arbres resplendia la seva felicitat i la seva satisfacció. (p. 103)

8. El text presenta un marcat caràcter masculista pel que fa al comportament d'alguns personatges.

a) En boca de quins personatges posa Txèkhov aquesta idea i quin ambient respiren?

b) Menyspreen la figura de Maria Vassílevna únicament perquè és la mestra del poble o perquè és dona i es troba a un lloc reservat per al homes? Justifiqueu les vostres respostes.

c) Com reaccionen quan la identifiquen?

9. Anton P. Txèkhov era un acèrrim defensor del món de la docència. Ho podeu constatar llegint l'article de l'Annex 1 i fent l'exercici 8 de l'apartat 1 del primer capítol, *Anton P. Txèkhov: un alegre malenconiós*.

13. ANGELET

1. Després de fer una primera lectura del conte, intenteu d'esbrinar per què Txèkhov l'ha titulat *Angelet*. Justifiqueu les vostres respostes.

2. Kukin, empresari i amo del parc d'atraccions Tívoli, es mostra preocupat, desanimat i pessimista. Per quin motiu el personatge es troba d'aquesta manera?

3. Aquesta història, com bona part dels contes, té una protagonista femenina, però aquí ens és presentada amb diferents noms. Sabríeu dir amb quins noms és identificada?

4. El primer marit d'aquesta dona també és anomenat de diferents formes. Com es diu?

5. Mentre dura la història d'amor entre Ólenka i Kukin, ella esdevé en certa manera un reflex del seu marit, és una dona sense personalitat que depèn del pensament i de l'actuació d'aquell amb qui es relaciona. Digueu què vol dir el narrador amb aquestes paraules:

A hores d'ara ja explicava a les seves coneixences que allò més meravellós, més important i necessari del món era el teatre, i que només al teatre hom podia fruit de debò i esdevenir culte i humà. (p. 108)

6. Si avancem en la història, una vegada desaparegut Kukin, veiem que Ólenka coneix, en sortir de l'església, un jove veí seu de nom Vassili Andréïtx Pustovàlov, que es dedica a l'administració del magatzem de fusta del mercader Babakàiev. Aquest, de nou, trenca-rà amb la seva vida monòtona perquè després d'un curt festeig es prometran i es casaran. La vida de casats els va molt bé i, fins i tot, ella ajuda el seu nou marit a l'oficina portant els comptes i despatxant mercaderia. Sembla que només es dediquen a això i, per tant, uns amics donen un consell a Angelet: *Us passeu la vida de casa a l'oficina —li deien els amics—. Angelet, hauríeu d'anar al teatre o al circ.* La seva resposta és: *Vàssetxka i jo no tenim temps per a teatres —responia pausadament. Som gent treballadora; no tenim temps per a bagatel·les. ¿Què hi ha de bo, en aquests teatres?* (p. 112)

Argumenteu, juntament amb els vostres companys, quin missatge s'amaga darrere aquestes paraules.

7. Un tercer home entra en la vida de la protagonista una vegada mort el seu segon marit. Aquest és veterinari i s'allotja de rellogat a una cambra situada a una ala de casa seva, igual que ja ho havia fet el seu primer marit, l'empresari teatral Kukin. Però hi ha alguna cosa que el diferencia respecte dels anteriors.

a) Quina és aquesta diferència?

b) Pel que fa al seu tractament emocional també hi ha diferències. Què el diferencia dels dos homes que s'han relacionat amb l'Ólenka? Marqueu un passatge del text que així ho corroborei.

8. En el mateix moment que Ólenka deixa de mantenir contacte amb algun home, hi ha un element que, lligat a l'evolució de l'acció, fa que tot canviï. De quin element parlem? Ajudeu-vos d'aquest fragment de la pàgina 117 per a respondre: *des de La ciutat es va anar eixamplant a poc a poc per totes bandes fins a perquè després tornaran a la buidor i aquell ignorar pe què viu.*

9. Expliqueu la relació que hi ha entre Ólenka i Saixa.

10. Expliqueu què volen dir aquestes paraules del narrador: *El més important i pitjor de tot, però, és que s'havia quedat sense cap opinió. Veia coses al seu voltant i entenia tot el que li passava, però no podia manifestar cap parer ni sabia de què parlar. I que n'és, de terrible, no tenir cap opinió!* (p. 116–117)

11. Sintetitzeu la idea principal de la història i traieu-ne les vostres conclusions.

14. LA DATXA NOVA

1. Aquesta història comença amb l'assentament de la família de l'enginyer Kutxerov al poble d'Obrutxanovo, on fa d'artífex per a la construcció d'un pont. Quins són els motius que condueixen la seva muller a instal·lar-se en aquest vila?
2. Analitzeu el personatge de Kozov. Tracteu l'odi, la soledat i la infelicitat que el porta al neguit. Contrasteu-lo amb el personatge d'Elena Ivànovna.
3. Quin és el fet que provoca que algunes de les persones de classe baixa del poble, per dir-ho d'alguna manera, s'aixequin contra la família Kutxerov propietaris de la Datxa Nova?
4. Aquest fet en produeix un altre per efecte dòmino, que perjudicarà seriosament les propietats de Kutxerov. Què és el que li passarà i quina serà la seva reacció davant la impotència d'establir justícia?
5. El moment culminant de la història s'esdevé quan l'Elena Ivànovna conversa amb Rodion i la seva muller Stepanida sobre el comportament dels humans en aquest món. Llegiu el fragment que teniu a continuació i argumenteu-ne el contingut.

—Aquí teniu una vida dura —digué Elena Ivànovna—, però en canvi a l'altre món sereu feliços.

Rodion no la va entendre i com a resposta va estossegar al puny, mentre que Stepanida li respongué: —Bona senyora, però és que als rics, també els anirà bé a l'altre món. El ric posa ciris, encarrega misses i fa caritat als pobres, però ¿què passa amb el mugic? Doncs que no té mai temps de senyar-se i el mateix és més pobre que una rata; ja em direu com pot salvar-se... Com que som pobres fem molts pecats, perquè per culpa de la nostra desgràcia no parem d'insultar-nos com a brètols, no ens surt ni una bona paraula de la boca, i Déu nos en guard d'altres coses, bona senyora; o sigui, que no serem feliços ni en aquest món ni en l'altre. Tota la felicitat se l'emporten els rics. (p. 133)

6. Elena Ivànovna, ofesa per les paraules de Stepanida, li dóna un consell (p. 135): *no jutgeu per les aparences; que una persona vagi ben vestida i tingui mitjans no vol dir que estigui satisfeta amb la seva vida*. Argumenteu, juntament amb els vostres companys, quin missatge s'amaga darrere aquestes paraules.
7. Expliqueu el comportament de Rodion, que manifesta ser més aviat un beneït que una persona assenyada.
8. Aquesta història es clou amb l'abandó del poble i de la Datxa Nova per part de la família Kutxerov, indefensos davant la incomprensió i la manca de respecte dels veïns del poble d'Obrutxanovo. El narrador deixa obertes una sèrie de preguntes perquè el lector curiós les respongui. Llegiu amb atenció les paraules del narrador que tot seguit reproduïm i tracteu de respondre-les. Raoneu les vostres respostes.

Pensen que al seu poble la gent és bona, pacífica, assenyada i temorosa de Déu, i Elena Ivànovna també era pacífica, bona, dòcil i benèvola; feia tanta llàstima mirar-la... però, ¿per quins set sous no s'hi avingueren i es van separar com si fossin enemics? ¿Quina mena de boira hi havia que tapava de la vista el més important i només deixava veure els estropells, les brides, les estenalles i totes aquestes foteses que ara amb el record semblen tan absurdes? ¿Per què amb el nou propietari viuen en pau i, en canvi, amb l'enginyer no lligaven?

Com que no saben què respondre's a aquestes preguntes, tothom calla; només Volodka va remugant. (p. 144)

9. Sintetitzeu la idea central que s'amaga darrere la història i traieu-ne les vostres conclusions.

10. Busqueu informació a <<http://www.transeduca.com/>>, sobre l'obra de teatre *Tant tens, tant vals*. Aquesta obra teatral tracta amb força imaginació un tema molt freqüent en la vida de molts joves.

- a) Digueu quin tema tracta aquesta obra de teatre.
- b) Distribuiu-vos els papers de cada personatge i representeu l'obra.

15. EL BISBE

L'església ortodoxa russa, de la qual el tsar era el cap i defensor, formava també part integrant de la vida. El conte narra el present i el passat del bisbe Piotr i ens descriu alguns aspectes de l'organització dels clergues i les seves tasques.

1. Abans de començar la lectura, busqueu en una enciclopèdia informació sobre l'Església ortodoxa i indiqueu les característiques principals.

2. Marqueu l'espai temporal de la narració. Indiqueu les funcions religioses que se celebren durant aquest període i compareu-les amb les que celebren els catòlics.

3. Indiqueu les tasques que realitza el bisbe Piotr durant la Setmana Santa.

4. Subratlleu les descripcions físiques i anímiques del personatge del bisbe i després responeu les qüestions que us plantegem.

- a) Quin presagi, des de l'inici, ronda al llarg del conte? Exemplifiqueu la resposta amb un fragment del text.
- b) Com reacciona el bisbe quan creu haver vist la seva mare?
- c) Quins records li comporta el retrobament amb Maria Timoféievna?
- d) Com és la relació entre mare i fill?
- e) Relacioneu els estats anímics del bisbe amb les descripcions ambientals. Quins són els elements contraris que hi trobem?

5. Maria Timoféievna, la seva mare, ha anat de visita a veure el seu fill. Analitzeu aquest personatge tot responent les preguntes que us farem a continuació.

- a) Com és el personatge de la mare segons el narrador?
- b) Quin element narratiu introdueix la mare cada vegada que apareix amb el seu fill?
- c) Per quina raó visita el seu fill?
- d) Què pensa el bisbe Piotr sobre el comportament de la seva mare amb ell?
- e) Com és el tracte de la mare quan veu el seu fill malalt?

6. El conte és una clara descripció del funcionament de l'Església russa a final del segle XIX. Com és tradició, l'Església s'ha basat en la jerarquització dels seus servidors.

- a) Definiu els càrrecs religiosos que teniu a continuació i ordeneu-los de més a menys rellevància: *abat, arximandrita, arxipreste, bisbe diocesà, bisbe sufragani, bisbe metropolità, capellà, coadjutor, diaca, ecònom diocesà, monjo, rector del seminari i sacerdot*.
- b) Expliqueu els càrrecs de Piotr fins a arribar a bisbe.

7. El clergat, com la noblesa, constituïa un dels estaments privilegiats amb l'exempció d'impostos, servei militar i càstigs corporals. Ara bé, no tot el clergat gaudia d'aquests privilegis, sobretot el rural. Expliqueu la situació econòmica de la família del bisbe basant-vos en els records dels personatges. Deduïu si hi havia "clans" familiars dedicats de ple a l'ofici de clergues.
8. Com heu vist, els clergues es podien casar, ja que el bisbe era fill d'un diaca i el seu avi era sacerdot. Busqueu informació sobre el clergat ortodox. Informeu-vos sobre l'anomenat clergat blanc i clergat negre. A continuació digueu a quin pertanyia el protagonista i a quin el seu avi i el seu progenitor.
9. A l'inici del capítol III visita el bisbe diocesà. Llegiu tot aquest apartat i després resoleu les activitats que us plantejem.
- Expliqueu qui eren els peticionaris i després exposeu les impressions del bisbe Piotr sobre aquesta tasca encomanada.
 - Quina impressió li produeix tota la burocràcia eclesiàstica? Com veu el futur de l'Església russa representada pels seminaristes?
 - Per què creieu que no s'havia adaptat? De quina manera el bisbe aconsegueix la tranquil·litat d'esperit?
 - Cap al final d'aquest capítol III el narrador diu que *no acabava de quedar tot lligat, encara li faltava alguna cosa, no es volia morir*. Analitzeu aquest paràgraf final i l'últim capítol i descriuiu per quina raó continuava angoixat.
 - Al final del conte, la mort fa acte de presència. Feu dos grups i exposeu el vostre parer sobre el traspàs del bisbe i deduïu què vol dir el narrador quan diu aquestes paraules (p. 168): *Ell, però, ja no podia articular ni un mot, no entenia res i se li representava que era un home normal i corrent, que caminava ràpid i alegre pel camp picant a terra amb un bastonet, i que al seu damunt tenia un ampli cel inundat de sol; lliure com un ocell, ara podia anar allà on volgués*.
10. En tota narració hi ha uns esdeveniments humans encadenats en el temps i situats en l'espai que representen una realitat, una referencialitat versemblant. Aquesta que acabeu de llegir n'és un exemple. Feu les activitats següents relacionades amb les tècniques narratives.
- L'autor utilitza els recursos de l'anticipació i de la retrospecció per a convertir una història en una narració. Expliqueu què volen dir aquests recursos i poseu-ne algun exemple.
 - Analitzeu l'estructura narrativa del conte: remarqueu els elements puntuals que incorporen el plantejament, el nus i el desenllaç de la història.
11. Escriviu dues síntesis del conte: una, explicant els elements narratius de la història, els que la fan avançar; i l'altra, descrivint tots aquells altres elements no narratius que ens proporcionen molta informació del personatge del bisbe Piotr.
12. Al llarg del conte, com és obvi, hi apareix molt de lèxic relacionat amb l'ofici i l'entorn clerical. Definiu els mots següents i expliqueu si estan relacionats amb els oficis religiosos, els costums clericals o la imatgeria religiosa: *hòstia, icona, oblació, popa, solideu, tonsura*.

<http://www.lacentral.com/autoresgif/chejov.jpg>

III. ANÀLISI GLOBAL DE *CONTES* D'ANTON P. TXÈKHOV

Després de llegir els contes, us proposem de fer algunes activitats globals relacionades amb el fet narratiu i amb el treball gramatical. Ens centrarem en la composició narrativa, és a dir, en l'organització de la història, en l'enunciació i la descripció, i en la gramatical, sobretot en la composició verbal.²

1. Ompliu el model de fitxa que teniu a continuació per a cadascun dels contes d'Anton P. Txèkhov tenint en compte els elements que us remarquem.

— **Tipologia de personatges:** nom, anàlisi física, psicològica; com és presentat en el relat; influència que l'ambient exerceix sobre ell i si hi ha transformació.

— **Escenari:** l'escenari narratiu consta de les coordenades d'espai i temps on transcorre la major part de l'acció. L'ambient ve marcat per l'estructura social dels protagonistes, i el temps, per una edat cronològica marcada per una història, una cultura i unes circumstàncies socials i polítiques representatives del món.

— **Estructura narrativa:** els relats presenten un grau elevat d'autonomia entre les seves parts o, en canvi, tots els seus elements estan ben integrats en el fil argumental. Les narracions inclouen textos habituals de la forma narrativa —descripció, narració, diàleg— o textos d'altres formes —cartes, anuncis, textos periodístics, etc. Es pot remarcar també si hi ha anticipacions o retrospectives.

— **Desenllaç:** positiu si desapareix el problema o bé és assumit pels protagonistes; negatiu amb relació al problema plantejat en el conte; obert si es pot interpretar de diverses maneres o bé deixa diferents possibilitats.

— **Elements discursius:** l'aspecte, la focalització o manera en què la història és percebuda pel narrador; la veu o registre verbal de l'enunciació de la història; el mode de discurs utilitzat pel narrador per a fer-nos conèixer la història; el temps o relacions entre el temps de la història i el temps del discurs o narració.

Conte:

Tipologia dels personatges:
.....
Escenari:
.....
Estructura narrativa:
.....
Desenllaç:
.....
Elements discursius:
.....

2. La descripció és la representació amb paraules d'espais i de personatges. Al llarg de la lectura dels contes d'Anton P. Txèkhov heu tingut l'ocasió de recrear-vos-hi. Ara, podeu fer-ne un balanç o una anàlisi global. Us presentem un quadre perquè l'utilitzeu com a

² Quadres adaptats de *Curs de narrativa* i de *La formació del lector literari*. Vegeu bibliografia.

model per a cada conte. Marqueu amb una creu les característiques de la descripció que analitzeu. Us detallem a continuació els elements que definiran la descripció.

— **Representació:** Heu de fer una creu al lloc que correspongui, si es tracta d'una descripció d'un espai, d'un objecte o d'un personatge.

— **Actitud descriptiva:**

- *neutral*, quan el descriptor no mostra els sentiments i intenta ser objectiu i impersonal;
- a través d'un intermediari, quan es fa la descripció des de l'òptica d'un personatge;
- *subjectiva-impressionista*, quan el descriptor es deixa portar per les sensacions que li produeix l'objecte descrit;
- *ponderativa-judicial*, quan el descriptor parteix d'un compromís previ. La descripció sol ser ponderativa i adquireix un caire de judici de valor.

– **Funcions de la descripció:**

- *deíctica i referencial*, quan l'enunciat designa o denota espais, objectes o atributs dels personatges de manera objectiva;
- *connotativa*, quan les paraules, a més del seu significat primer, suggereixen atmosferes favorables o contràries, positives o negatives, etc.;
- *simbòlica*, quan aquesta atmosfera o tonalitat sentimental va unida a la significació narrativa o a la valoració dels successos, adquireix valor simbòlic;
- *rítmica*, quan de vegades el ritme narratiu i el ritme descriptiu són molt semblants, de tal manera que la descripció interromp molt poc el dinamisme del relat.

Conte:

Descripció	Representació			Actitud descriptiva				Funcions de la descripció			
	d' espai	d' objectes	de personatges	neutral	a través d' intermediari	subjectiva impressionista	ponderativa-judicial	deíctica i referencial	connotativa	simbòlica	rítmica
Descripció 1											
Descripció 2											
Descripció 3											
Descripció 4											
Descripció 5											
Descripció ...											

3. L'obra literària de Txèkhov és un fidel reflex de la realitat social d'una època que va viure la presa de consciència de la identitat russa. En els seus contes heu vist el tracte que fa l'autor sobre uns personatges que viuen situacions normals amb un rerefons, però, de misèria, de crueltat, d'injustícia social, d'humiliació o de lluita constant contra els estaments, de desarrelament.

Analitzeu ara globalment les temàtiques dels contes a partir dels elements que us descriuim en el quadre que teniu a continuació.

<i>Contes</i>	<i>Personatges: classe social</i>	<i>Costums</i>	<i>Temàtica</i>	<i>Descripció de la temàtica</i>
<i>La mort del funcionari</i>				
<i>La conde- coració</i>				
<i>El camaleó</i>				
<i>Ostres</i>				
<i>Una nit es- pantosa</i>				
<i>Els estiue- jants</i>				
<i>El sots- oficial...</i>				

Aniuta				
Vanka				
El violí de Rothschild				
L' estudiant				
Al carro				
Angelet				
La datxa nova				
El bisbe				
Contes	<i>Personatges: classe social</i>	<i>Costums</i>	<i>Temàtica</i>	<i>Descripció de la temàtica</i>

4. La utilització d'un guió de planificació és un instrument útil tant per a la producció d'un text com per a la revisió posterior. Analitzeu la planificació dels temps verbals de cada conte seguint els punts del quadre següent.

Conte:

<i>Elements a analitzar</i>	<i>Temps verbals</i>
Marqueu l'eix verbal que construeix el relat.	
Enumereu les accions principals que inicien la història.	
Marqueu el temps verbal amb què s'inicia el diàleg.	
Escriviu el temps verbal de les descripcions.	
Descriviu el temps verbal de les anticipacions (si s'escau).	
Descriviu el temps verbal de les retrospeccions (si s'escau).	
Marqueu el temps verbal de les digressions del narrador (si s'escau).	

5. Després de la lectura, distribuïu-vos els contes i passeu a fer-ne una revisió tot completant la fitxa que us presentem a continuació.

Conte:

1. Eix temporal triat	
2. Ordre en què es presenten els fets	
3. Seqüències descriptives: – objecte descrit – trets seleccionats i coherència amb la història – introducció de la descripció – temps verbal emprat	
4. Diàlegs: – alternança entre temps verbals – verbs introductoris – signes de puntuació emprats	
5. Anticipacions: – accions narrades – temps verbal emprat – efecte produït	
6. Retrospeccions: – accions narrades – temps verbal emprat	
7. Conjugació verbal: – morfologia verbal – ortografia de les formes verbals	

6. Construïu el vostre propi relat seguint els passos que us marquem a continuació.

a) Anàlisi de la situació comunicativa. Contesteu les qüestions plantejades.

— A qui vull escriure? (grau de formalitat, fórmules de tractament, gènere):

.....
.....

— Sobre què vull escriure? (missatge, tema, situació):

.....
.....

— Per què vull escriure? (objectius, funció del text):

.....
.....

— Com ho vull escriure? (extensió, estructura):

.....
.....

b) Corpus narratiu. Traspasseu les dades anteriors a la pràctica i escriviu l'esbós del vostre relat.

— Títol:

— Motiu, trama i tema:

.....

— Personatges:

.....

— Temps (època):

— Atmosfera (estat emocional):

.....

— Escenari, ambient:

.....

— Punt de vista narratiu:

— Estructura (plantejament, nus, desenllaç):

.....

c) Per acabar, seguiu els passos de la fitxa següent sobre la planificació del temps narratiu i, després, escriviu el vostre relat seguint el model txekhovià que heu analitzat en les activitats anteriors.

Fitxa de planificació del temps narratiu

- Trieu l'eix de passat per construir el relat.
- Enumereu les accions principals de la vostra història. Decidiu l'ordre en què les presentareu: des del principi, començant pel final o per la meitat.
- Introduïu en present comentaris i digressions del narrador. En quin punt del relat i sobre quin tema els introduireu?
- Inseriu com a mínim un diàleg. En quin moment? Quins personatges parlaran?
- Introduïu descripcions en imperfet. Hi haurà una situació inicial explícita amb descripció del protagonista i de les seves circumstàncies? Quins personatges o espais es descriuran al llarg del relat? Quins trets se'n destacaran? Quan s'introduiran les seqüències descriptives? Com se'n justificarà la presència dins la narració?
- Introduïu amb condicionals una breu anticipació. Quina informació s'anticiparà?
- Inseriu amb plusquamperfets una breu retrospecció. Quina informació hi incloureu?

7. Apliqueu el quadre de l'activitat 4 d'aquest apartat al vostre text. Avalueu-vos i preneu nota dels elements que s'hi detallen, tant dels que hi heu inclòs com dels que no.

www.bertc.com/subthree/borisov-Musatov.htm

IV. EL MESTRE DE LA BREVETAT I DE LA SENZILLESA

Un dels trets destacats de la narrativa d'Anton P. Txèkhov és l'extrema claredat i concisió dels seus relats. Aficionat des de petit a la literatura, comença la seva carrera literària publicant contes breus humorístics en revistes per ajudar al sosteniment de la seva família. Per tant, diu molt al seu favor que un escriptor que escrivia a tants *kòpecs* la línia digués que la brevetat era la mare de totes les virtuts.

1. “PINTOR IMPRESSIONISTA DELS MOVIMENTS SUBTILS DE L'ÀNIMA”

El to particular del seu art el distingeix de tots els escriptors russos de caire social que el van precedir. Txèkhov aconsegueix penetrar en el més profund de l'ànima humana amb una clàssica simplicitat. Lev Tolstoi ho havia posat de relleu tot dient:

*Txèkhov com a artista no pot comparar-se amb els escriptors precedents —amb Turguenev, amb Dostoievski o amb mi—. Txèkhov té la seva forma pròpia, com els impressionistes. Un mira, l'artista usa els colors com sense escollir-los, com si les pinzellades no tinguessin cap relació entre sí. Però ens allunyem una mica, contemplem la tela, i el conjunt ens dóna una impressió extraordinària: davant nostre tenim un quadre clar, indiscutiblement.*³

1. En el text anterior acabeu de llegir que Tolstoi defineix la forma d'escriure de Txèkhov tot comparant-la als pintors impressionistes. Informeu-vos sobre les característiques principals i els artistes més reconeguts d'aquest moviment pictòric.

2. Amb l'ajuda del professorat d'Història de l'Art recolliu informació sobre les tècniques impressionistes dels elements del quadre que us descrivim a continuació. Després, basant-vos en les dades recollides, descriu l'estil de la tècnica narrativa de Txèkhov.

Isaac Levitan, *Eternal peace* (1894)

<<http://russianartgallery.org/levitan/index.htm>>

³ Adaptació de la *Historia de la Literatura Rusa*, p. 275.

<i>Tècnica impressionista</i>	<i>Tècnica narrativa txekhoviana</i>
<i>Teoria dels colors:</i>	
<i>Plasmació de la llum:</i>	
<i>Aparences successives:</i>	
<i>Coloració de les ombres:</i>	
<i>Pinzellada solta:</i>	
<i>Sortida l'aire lliure:</i>	

3. Compareu les estructures narratives —sintàctiques, morfològiques i semàntiques— d'aquests dos textos i ompliu el quadre que us adjuntem.

Text 1

Plorava [Anna Karènina] perquè el somni que havia fet, d'aclarir, de definir la seva situació, era destruït per sempre. Sabia per endavant que tot seguiria com abans, i encara molt pitjor. Comprenia que la situació que ocupava al gran món i que al matí li semblava insignificant li era cara, i que no tindria prou forces per a canviar-la per la situació ignominiosa de la dona que abandona el seu marit i el seu fill per tal d'unir-se amb el seu amant, i que, per més que ho volgués, no fóra més forta que ella mateixa. Mai no sentiria la llibertat de l'amor, sinó que seguiria essent una dona criminal.

L. Tolstoi, *Anna Karènina* (3a part, cap. 16, p. 326–327)

Ólenka [...] Constantment estimava algú o altre i no podia estar-se'n. Temps enrere havia estimat el pare, que ara seia malalt en una butaca d'una cambra fosca respirant amb dificultat; havia estimat la seva tia, que adesiara, un cop cada dos anys, venia de Briansk, i encara abans, quan estudiava a l'escola, havia estimat el seu mestre de francès. Era una senyoreta silenciosa, bona i misericordiosa, amb una mirada dòcil i tendra, plena de salut. Mirant-li aquelles galtes plenes i rosades, aquell coll blanc i suau amb una piga fosca, aquell somriure càndid que apareixia al seu rostre en sentir un afalac, els homes pensaven: «Ves, no està malament».

A. P. Txèkhov, *Angelet* (p. 106)

	<i>Anna Karènina</i>	<i>Òlenka</i>
<i>Estructura sintàctica</i>		
<i>Estructura morfològica</i>		
<i>Estructura semàntica</i>		
<i>Conclusions</i>		

4. A partir dels dos fragments anteriors, reconstruïu els dos personatges. Descriviu-los i expliqueu com podria ser la seva vida d'acord amb els textos exposats.

5. Al llarg dels textos apareix reproduïda la veu d'un personatge directament en el text sense la mediació del narrador. És la forma típica dels diàlegs, dels monòlegs i dels soliloquis. Aquest procediment s'anomena estil directe. Quan és el narrador qui explica els fets s'anomena estil indirecte. Llegiu el text següent i després redacteu-lo al tipus d'estil que us demanem. Subratlleu i anoteu els elements del discurs que heu transformat o canviat.

—Em sembla que m'he constipat —baluceja—. Noto una cosa al cap, com si algú s'hi hagués assegut a sobre... Potser és perquè no... daixonses... avui no he menjat... Realment, mira que sóc estrany, sóc un tanoca... Veig que aquests senyors paguen deu rubles per unes ostres i no sóc capaç d'anar-hi i demanar-los-en uns quants... de manlevats. Potser me'ls haurien donat.

De matinada m'adormo i somio que una granota amb pinces seu a la closca i juga amb els seus ulls. Al migdia em desperto assedegat i busco el pare amb la mirada: continua caminant i gesticulant...

A. P. Txèkhov, *Ostres* (p. 30)

<i>Estil directe</i>	<i>Estil indirecte</i>
<i>Em sembla que...</i>	<i>Li semblava que...</i>

6. Amb tota la informació que heu tret d'aquest apartat, feu una composició escrita explicant un quadre d'un pintor rus impressionista tot comparant-lo amb la tècnica basada en la claredat i la brevetat de Txèkhov.

(Podeu escollir un quadre de l'Annex 4, o bé d'una web sobre el pintor impressionista rus Isaak Levitan: <<http://www.russianartgallery.org/levitan/index.htm>>.)

2. LA DESCRIPCIÓ PSICOLÒGICA

Els personatges de Txèkhov són humaníssims, de vegades massa humans i tot, amb grandeses i misèries; s'emborratxen fins a perdre el coneixement, estimen de manera passional i irreflexiva, expliquen les coses als infants, es maten a treballar, s'enfaden i s'emocionen... amb la major naturalitat del món.

1. Llegiu el text i diferencieu les proposicions que expliquin valors del personatge de les que siguin fruit del reflex extern. Després raoneu la vostra resposta.

El reverendíssim Piotr estava cansat. La seva respiració era feixuga, accelerada i seca, li feien mal les espatlles del cansament i les cames li tremolaven. A més, l'angúniejava que de tant en tant al cor xisclés un mendicant alienat i vident. Però allà mateix, com en un somni o en el deliri, el reverendíssim va afigurar-se tot d'un plegat que, sortint de la gentada, se li acostava la seva mare, Maria Timoféievna, a qui feia nou anys que no veia, o bé una velleta que se li assemblava, la qual es va allunyar després d'agafar-li el ram; [...] Sentia una gran tranquil·litat d'esperit i tot resultava plangent, però tenia els ulls fits en el cor esquerre, on llegien i era ja del tot impossible de reconèixer-hi ningú dins de la broma vespral, i plorava.

A. P. Txèkhov, *El bisbe* (p. 146)

2. Llegiu les pàgines 86 i 87 del conte *L'estudiant* i després ompliu el quadre que teniu a continuació.

	Vassilissa	Lukèria
Descripció física		
Descripció psicològica		

3. Descriviu el significat de les descripcions psicològiques anteriors i expliqueu quins són els valors o els aspectes negatius dels personatges descrits.

4. Analitzeu els elements qualificadors del personatge Maria Vassílevna tot explicant el significat de cadascun dels adjectius i de les accions que ha fet servir l'autor per a descriure-la.

Aquesta vida l'havia fet envellir, tornar-se rude, lletja, maldestra i feixuga, talment com si l'haguessin farcit de plom; tot li feia por, i davant d'un membre del consell o del director de l'escola s'aixecava i no gosava seure, i quan en parlava s'expressava amb un respectuós «sa senyoria». No agradava a ningú, i la vida anava transcorrent ben grisa, sense cap carícia, sense fer amistats i sense coneixences que valguessin la pena. En la seva situació, enamorar-se hauria estat tot un daltabaix.

A. P. Txèkhov, *Al carro* (p. 97)

	Explicació de l'adjectiu	Explicació de l'acció
Adjectiu	<i>rude</i> : mancat de cortesia i delicadesa.	
Acció		

5. Analitzeu, dins el seu context, les descripcions següents extretes d'alguns dels contes que heu llegit.

<i>Descripció</i>	<i>Conte</i>	<i>P.</i>	<i>Anàlisi</i>
Prixibéiev, un sots-oficial arrugat, de rostre punyent... veu ronca i escanyada...	<i>El sots-oficial Prixibéiev</i>	45	
... pertot crida, mou soroll, constantment posa ordre...	<i>El sots-oficial Prixibéiev</i>	46	
Ets bona, tens bon cor i no ets cap beneïta...	<i>Aniuta</i>	58	
Era un vellot d'uns seixanta-cinc anys, menut i escardalenc...	<i>Vanka</i>	61	
Tenia la sensació que ja feia moltíssim que vivia en aquestes terres, cosa d'un centenar d'anys...	<i>Al carro</i>	91	
Aquest Khànov... de cara atroïnada i d'expressió decaïda...	<i>Al carro</i>	93	
Bondadós, bla i ingenu com era, no comprenia aquesta vida rude...	<i>Al carro</i>	95	
... la muller del veterinari, una dona seca, lletja, amb els cabells curts i una expressió capriciosa...	<i>Angelet</i>	119	
... Elena Ivànovna també era pacífica, bona, dòcil i benèvola...	<i>La datxa nova</i>	143	
Kàtia era al seu costat pàl·lida i seriosa, i no entenia què li passava a l'oncle...	<i>El bisbe</i>	167	

3. LA DESCRIPCIÓ DELS AMBIENTS

L'espai és el lloc on transcorre l'acció. Pot presentar-se amb un senzill cop d'ull a un lloc o amb una mirada atenta a un ambient que influeix amb força en el dinamisme d'una trama.

1. La descripció de l'escenari està al servei de la narració i compleix diferents funcions. Contrasteu les tres funcions que us presentem a continuació i il·lustreu-les amb alguns exemples descriptius extrets dels contes que heu llegit.

— Donar versemblança a l'acció:

.....

— Manifestar la sensibilitat dels personatges:

.....

— Lligar els fils de la trama:

.....

2. Llegiu la descripció que teniu a continuació i preciseu amb quin tipus de funció, de les expressades a l'activitat anterior, s'hi avindria més. Creieu que es tracta d'un senzill cop d'ull a un lloc o d'una mirada atenta a un ambient que influeix amb força en el dinamisme d'una trama?

De primer feia un temps bo i plàcid. Les merles cridaven i als pantans veïns un ésser brumia llastimosament com si bufés dins d'una ampolla buida. Una becada va passar volant i un tret que anava contra ella ressonà estrepitós i alegre enmig de l'aire primaveral. Quan el bosc es va enfosquir, però, va començar a bufar inoportunament un vent glaçat de llevant que es ficava al moll dels ossos, i tot va emmudir. Sobre els bassals van estendre's agulles de gel i el bosc esdevingué desacollidor, fosc i desert. S'ensumava l'hivern.

A. P. Txèkhov, *L'estudiant* (p. 85)

3. Tenint en compte els paràmetres exposats anteriorment, analitzeu, dins el seu context, les descripcions següents extretes d'alguns dels contes que heu llegit.

<i>Descripció</i>	<i>Conte</i>	<i>P.</i>	<i>Anàlisi</i>
... cap a les finestres il·luminades de la taverna, per les quals apareixen i desapareixen tot de figures humanes. Es pot veure el costat dret d'un orguenet, dues oleografies, llums penjant...	<i>Ostres</i>	26	
Sec a taula i menjo una cosa llefiscosa i salada que té gust d'humit i de florit. M'ho menjo amb fàstic, sense mastegar...	<i>Ostres</i>	29	
Una boira fosca, impenetrable, planava sobre la terra la nit de Nadal de 1883...	<i>Una nit espantosa</i>	31	
¿Què tenim avui per sopar? —Sopa freda i un pollastret... De pollastret, n'hi ha prou per a tots dos, i per a tu t'han portat de ciutat sardines i esturió sec.	<i>Els estiuejants</i>	41	
Moscou és una ciutat gran. Totes les cases són de senyors i hi ha molts cavalls, però no hi ha bens, i els gossos no són dolents.	<i>Vanka</i>	64	
Els treballadors tornaven del riu... Altre cop aparegueren les tenebres i li van començar a tremolar les mans. Bufava un vendaval...	<i>L'estudiant</i>	89	
La carretera era eixuta i un preciós sol d'abril escalfava de valent, però a les cunetes i al bosc encara hi havia neu.	<i>Al carro</i>	91	

Però en la seva manera de caminar hi havia un no sé què gairebé imperceptible que ja el delatava com un ésser enverinat, feble i proper a la mort.	<i>Al carro</i>	96	
La barrera del pas a nivell era baixada: un correu sortia de l'estació... les finestres de l'estació també fulguraven i la locomotora treia un fum rosat...	<i>Al carro</i>	102	
... feia un dia assolellat, càlid i alegre; l'aigua remorejava per les cunetes i del camp arribava fins als afores el cant ininterromput de les aloses...	<i>El bisbe</i>	161	

4. EL LLENGUATGE DELS MOTS I L'EXPRESSIÓ DE L'ESTIL

Tot i que les narracions presentades en aquest recull són una traducció del rus, ens podem permetre de proposar-vos algunes activitats relacionades amb el lèxic i el seu significat i, també, amb algunes interrelacions semàntiques i sentits figurats.

1. En alguns dels contes l'autor utilitza mots comuns per a anomenar els seus personatges. A continuació teniu la llista de tots aquests mots.

<i>Patronímic</i>	<i>Mot rus</i>	<i>Mot català</i>	<i>Conte</i>
Txerviakov	txerviac	cuc	<i>La mort del funcionari</i>
Pustiakov	pustiak	fotesa	<i>La condecoració</i>
Ledentsov	ledenet	confit de fruita/glaçar-se	
Spitxkin	spitxka	llumí	
Otxumélov	otxumeli	ximple, estúpid	<i>El camaleó</i>
Pitxuguin	pitxuga	ocellet	
Khriukin	khriukat	grunyir el porc	
Gigàlov	gigalka	borinot	
Panikhidin	panikhida	rèquiem	<i>Una nit espantosa</i>
Trupov	trup	cadàver	
Upokóiev	upokoi	repòs	
Txerepov	txérep	crani	
Pogostov	pogost	cementiri de poble	
Kladbixenski	klàdbixe	cementiri	
Txeliustin	txéliust	mandíbula	
Prixibéiev	prixibat	magolar	<i>El sots-oficial Prixibéiev</i>
Vóronov	vóron	corb	<i>La datxa nova</i>

De cada paraula, feu-ne la definició i la interpretació (digueu en què s'assembla el personatge al significat descrit):

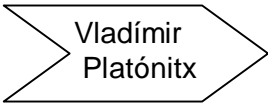
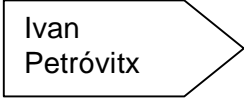

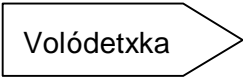
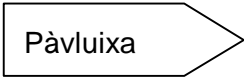
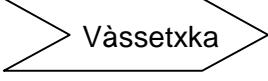
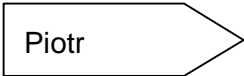
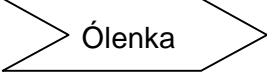

— Definició:

.....

— Interpretació:

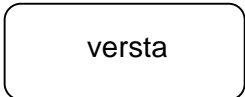
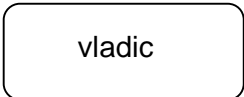
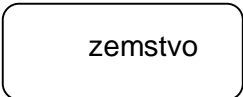
.....

2. El rus és una llengua que possibilita la formació de derivats a partir dels noms propis. En els contes que heu llegit en tenim alguns exemples. Relacioneu cadascun dels noms amb el seu afectiu.

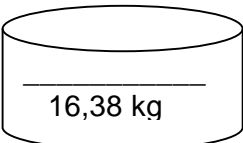
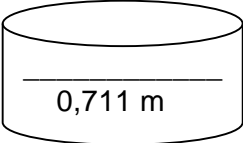
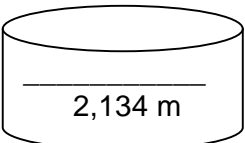
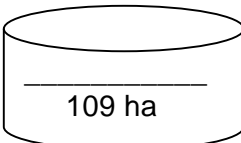
			
			
			

3. Aquest derivats reben el nom d'hipocorístics. Definiu aquest tipus de derivat i expliqueu la tendència tradicional catalana per formar-los mitjançant l'afèresi. Poseu-ne exemples.

4. Al llarg de les narracions heu anat trobant paraules manllevades directament del rus que no tenen traducció. A continuació us en fem una llista. Busqueu el significat mitjançant la hiperenciclopèdia que trobareu a l'escriptori de l'Edu365.

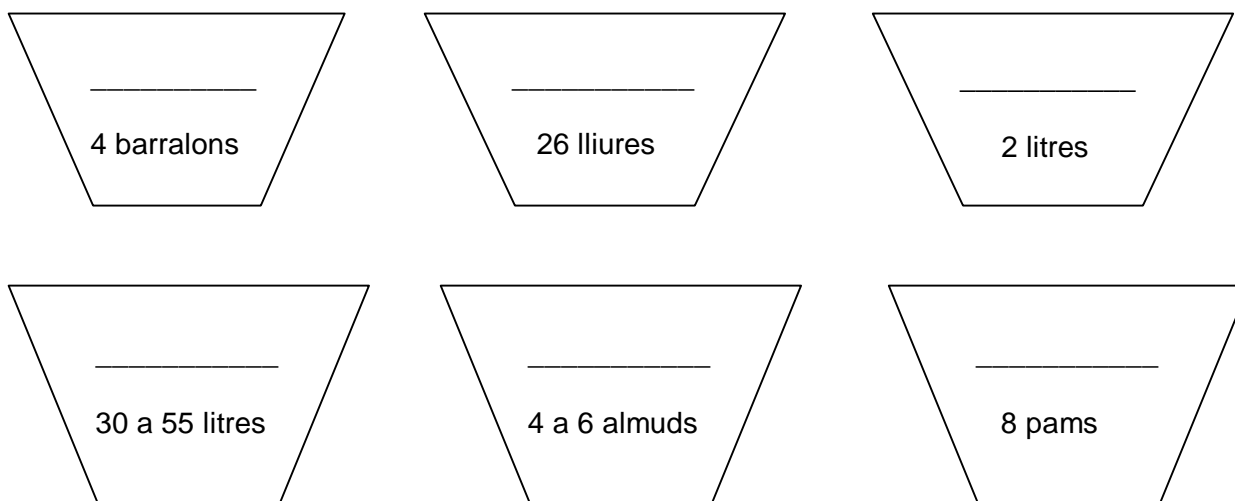
			
			

5. Busqueu en els contes els termes que indiquen les mesures que teniu representades dins les figures.

			
---	---	--	---

6. Com heu vist, en totes les societats hi ha unes mesures pròpies que no tenen semblança ni traducció en altres cultures més allunyades. Una mostra d'aquesta realitat la tenim en la nostra societat. Relacioneu cadascun dels termes citats al final d'aquest exercici amb les mesures indicades dins les figures geomètriques i digueu quins productes mesuren. Per a conèixer el significat dels mots, utilitzeu el *Diccionari català, valencià, balear* en format paper o bé telemàticament (<<http://dcvb.iecat.net/>>):

almud arrova barcella cana carga faneca

7. Analitzeu el conjunt de formes expressives que teniu a continuació i relacioneu-les amb la figura literària que s'escaigui.

Formes expressives

1. *vaig sortir com un llamp de l'habitació.* (p. 36)
2. *el monstre obscur es va acostar a l'andana arrossegant-se silenciosament i s'aturà.* (p. 42)
3. *el meu objecte d'amor s'ha posat malalt. La meva costella, com se sol dir, i perdoneu l'expressió* (p. 73)
4. *seia encorbada en un tamboret i, seca com era, amb el nas punxegut i la boca oberta, de perfil semblava un ocell assedegat.* (p. 73)
5. *Per què et vaig haver de trobar? Per què et vaig conèixer i et vaig estimar? Amb qui deixes la pobra Òlenka, pobra i desgraciada?* (p. 110)
6. *la seva expressió va esdevenir greu i tensa, com la de qui guarda un intens dolor* (p. 89)
7. *bullint tota ella com si tingués febre.* (p. 111)
8. *no s'ha de comprar un terreny, sinó que s'ha de comprar un veí.* (p. 136)
9. *Al vespre solia seure al costat d'una finestra oberta, sol com un mussol* (p. 154)
10. *lliure com un ocell, ara podia anar allà on volgués.* (p. 168)

- *Metàfores:*
- *Comparacions:*
- *Hipèrboles:*
- *Interrogacions retòriques:*

8. Cap al final del conte *Al carro*, Maria Vassílevna veu en un instant com un resum de la seva vida al mateix temps que passa un tren. Aquest pla o seqüència, com si d'un film es tractés, mostra una acció anterior que li reporta felicitat. Llegiu el fragment des de *Vet aquí un tren* fins al final de la pàgina 103, i contesteu les qüestions que us plantegem a continuació.

- a) Quin nom rep aquest recurs literari que consisteix a trencar el fil narratiu d'un relat i retrocedir cap al passat?
- b) Subratlleu els indicadors que denotin aquest viatge cap al passat.
- c) Expliqueu el símil comparatiu d'aquest text reproduït amb la imatge del tren.

9. Tot i que la llengua original dels contes és el rus, l'autora d'aquesta traducció ha adaptat amb molta precisió les frases fetes d'aquella llengua eslava a les catalanes. Llegiu les que teniu a continuació i comenteu-les.

- *però és que no podia fer altra cosa que posar-me a repartir llenya* (p. 49)
- *Els mugics en van treure molt de suc.* (p. 125)
- *Nosaltres us tractem amb humanitat, pagueu-nos vosaltres amb la mateixa moneda* (p. 130)
- *ell mateix és més pobre que una rata* (p. 133)
- *val més una mala pau que una bona baralla* (p. 136)

10. La llengua oral espontània té uns trets lingüístics que la diferencien de l'escrita o l'oral formal. Estudieu el quadre que teniu a continuació i després feu les activitats que us proposem.

El registre col·loquial es caracteritza per l'ús de:⁴

- Les intercalacions sobre elements anteriorment parlats.
- Les frases inacabades o penjades.
- Els enllaços per a seguir el fil de la conversa: *doncs, aleshores, "llavòrens"...*
- Els pronoms neutres: *això, allò, "aixonses", "dallonses"...*
- Les formes col·loquials dels pronoms personals: *els hi, l'hi* en tots els casos.
- La reiteració d'oracions coordinades i juxtaposades.
- Les frases exclamatives i interrogatives.
- Les apel·lacions directes a l'interlocutor.
- Les el·lipsis.
- El salt d'una acció a una altra de diferent a partir d'un element comú.
- La intercalació de paraules dites per altres persones.
- Les interjeccions i mots expressius.
- Els mots considerats vulgars o mots tabú.
- Les frases fetes i els refranys.
- Alguns mots tic que serveixen per a omplir els silencis: *eh?, oi?, és a dir* o sons inarticulats: *mmm...*

⁴ Quadre extret de *Trèvol 2 Text*.

- a) Llegiu el conte *La datxa nova* i col·loqueu un exemple dels mots o oracions a les cel·les corresponents.

<i>Repetició de paraules</i>	<i>Ús de frases fetes</i>	<i>Oracions inacabades</i>
<i>Paraules deformades</i>	<i>Apel·lacions directes a l'interlocutor</i>	<i>Oracions interrogatives</i>
<i>Ús de mots considerats vulgars</i>	<i>Ús de mots dits per altres persones</i>	<i>Oracions exclamatives</i>

- b) Busqueu més exemples extrets d'altres contes que heu llegit. Podeu utilitzar el quadre de l'exercici anterior.
- c) La presència de més o menys trets col·loquials depèn del grau de formalitat que hi pugui haver entre els interlocutors. Quant més informal és aquesta relació, més trets col·loquials podem trobar a la conversa. Per a comprovar-ho, llegiu el conte *El sots-oficial Pribéiev* i subratlleu les característiques que reconegueu de les citades en el quadre inicial.
- d) El llenguatge col·loquial se sol relacionar amb la llengua parlada. Per tal de reproduir més clarament la intencionalitat de l'autor, representeu el conte *La datxa nova* fent èmfasi sobretot en el text dialogat.

11. Vanka escriu una carta al seu avi. La comunicació escrita té uns textos establerts per a la correspondència entre particulars i entitats. Informeu-vos primer sobre els diferents tipus de cartes, la seva formalitat i els elements que les conformen i, després, llegiu la carta de Vanka al seu avi i feu les activitats que us descrivim.

- a) Analitzeu cadascun dels elements següents: data, remitent, encapçalament, comiat i signatura.
- b) Preciseu si són correctes i adequats al tipus de text: el registre més o menys formal, el to i el tractament.
- c) Busqueu en la carta de Vanka tipologies textuais del tipus narratiu, descriptiu, predictiu i argumentatiu. Enumereu-les i justifiqueu la vostra resposta.
- d) Imagineu-vos que sou l'avi Konstantín Makàritx i que heu rebut la carta del vostre nét. Escriviu-li una carta tot donant-li una resposta, la que vosaltres cregueu més adient.

www.lekkerslapen.nl/chalets/images/meg_isba.jpg

V. CONSELLS D'ANTON P. TXÈKHOV PER A ESCRIPTORS

Anton P. Txèkhov no va escriure mai cap assaig de teoria literària, però en la seva correspondència amb els amics, editors i altres escriptors i aspirants a ser-ne, abunden les notes i reflexions sobre les formes narratives i el seu sentit.

Us proposem que llegiu detingudament els textos que trobareu en cada apartat encapçalats per una pregunta i després feu les activitats proposades.⁵

1. PER QUÈ ESCRIURE?

1. Llegiu els textos següents i després feu les activitats que us proposem.

— En una carta escrita el 23 de desembre de 1888 a Alekséi Suvorin des de Moscou, Anton P. Txèkhov li comentava:

Si tinguéssim una crítica, sabria si sóc útil, com una estrella per a un astrònom. [...] Ara, en canvi, jo, vostè, Muravlin i els altres semblen maníacs que escriuen llibres i peces per plaer personal. [...] una infinitat de vides i d'obres d'art desapareixen davant dels nostres ulls per la falta total d'una crítica. (p. 32)

— Més tard, el 15 d'abril de 1894, en una altra de les seves reflexions, des de Melijovo, deia això al seu germà Aleksandr:

No tinc ganes d'escriure; això a part, és difícil unir les ganes de viure amb les ganes d'escriure. (p. 34)

- a) Creieu que tots els escriptors necessiten la crítica per a saber si són bons escriptors, o és la venda de llibres el que ho evidencia.
- b) Ell diu que no escrivia ni per fama ni per diners. Ara que coneixeu més a fons la seva vida, hi esteu d'acord?
- c) Txèkhov es repetia molt sovint aquestes qüestions: Què escric i per a qui? Per al públic? Sóc o no sóc necessari per a aquest públic? Escriure per diners? Escriure per rebre lloances? Obriu un debat que tracti aquests temes. Podeu conduir l'argumentació cap als nostres dies.
- d) Ganes d'escriure, ganes de viure: què en penseu, escrivia per viure o vivia per escriure? Estudieu per viure o viviu per estudiar? Treballem per viure o vivim per treballar? Debateu sobre aquests temes.

2. PER A QUI ESCRIURE?

1. Llegiu els textos que teniu a continuació i després responeu les qüestions que us proposem.

— El febrer de 1883 s'adreçava al seu germà Alexandr amb un nou dilema:

N'hi ha prou amb ser més honrat: sempre sortir del mig, no destorbar els protagonistes de la pròpia novel·la, renegar d'un mateix, encara que sigui durant mitja hora. [...] El subjectivisme és una cosa tremenda. És un mal només pel fet que lliga de peus i mans el pobre autor. (p. 35)

- a) L'escriptor escriu allò que li agrada a ell o allò que sap que agradarà al lector? Per a quins lectors, els contemporanis? Quins trets fan que una obra sigui universal?

⁵ Els textos en cursiva són adaptacions al català extrets del llibre: A. P. Chéjov; *Sin trama y sin final*.

- b) Què pot fer l'escriptor per conèixer el seu públic?
 - obrir-los espais físics poc estudiats
 - viatjar per observar de prop la gent
 - escriure només per als entesos
- c) Comenteu aquestes possibilitats i amplieu-les amb altres més d'acord amb els temps actuals.

3. QUÈ ESCRIURE I COM?

1. Llegiu els textos que us presentem i, a continuació, feu les activitats proposades.

— D'entre els seus apunts es va trobar aquesta oració colpidora:

Déu meu, no permetis que jutgi o parli d'allò que no conec i no comprenc. (p. 39)

— I al seu germà Alexandr que li havia demanat parer li expressava:

Pren alguna cosa de la vida real i quotidiana, sense trama i sense final. (p. 39)

— Retratar fidelment la vida, aquest era el seu objectiu final:

(A Alekséi Plestxèiev, Moscou, 9 d'abril de 1889) *El meu objectiu és matar dos ocells d'un sol tret: retratar fidelment la vida i al mateix temps mostrar de quina manera s'aparta de la norma. La norma em resulta desconeguda, com a cada un de nosaltres. Tots sabem en què consisteix una acció deshonrosa, però no què és l'honor. M'atendré a l'esquema més afí al meu cor, que ha estat provat anteriorment per homes més forts i més intel·ligents que jo. Aquest esquema és la llibertat absoluta de l'individu; la llibertat de la violència, dels prejudicis, de la ignorància, del diable; la llibertat de les passions, etcètera.* (p. 46)

— L'any 1890 va viatjar a l'illa de Sakhalín amb la intenció de realitzar una enquesta i un cens de cara a la seva tesi doctoral. Veieu què opinava sobre el que volia escriure:

(A Aléksei Suvorín, Moscou, 9 de març de 1890) *Pel que fa a Sakhalin [...] només vull escriure cent o dues-centes pàgines i saldar d'aquesta manera el deute que vaig contracture amb la medicina a la qual, com ja sap, he tractat com un porc. Possiblement no aconseguiré escriure res, però encara que sigui així, el viatge no perdrà la seva fasciació: llegint, mirant i escoltant, descobriré i aprendré moltes coses. Encara no he marxat, però gràcies als llibres que he hagut de llegir aquests darrers temps, he après moltes coses que tot el món hauria de saber sota pena de quaranta fuetades, i que desconeixia completament.* (p. 40–41)

— Camí de tornada expressava al seu amic Aléksei Suvorin la tasca que l'esperava:

(A Aléksei Suvorín, Vapor Baikal, Estret de Tartària, 11 de setembre de 1890) *Ho he vist tot; tanmateix, ara no es tracta de què he vist, sinó de com ho he vist.* (p. 41)

- a) Esteu d'acord amb els consells donats per Anton P. Txèkhov? Creieu que per a ser un bon escriptor o escriptora cal ser fidel a la realitat?
- b) Comenteu i argumenteu aquest objectiu de l'autor: *retratar fidelment la vida i al mateix temps mostrar de quina manera s'aparta de la norma.* I aquesta conclusió: *Ho he vist tot; tanmateix, ara no es tracta de què he vist, sinó de com ho he vist.*
- c) Hem vist anteriorment que per a conèixer el públic és bo viatjar. Però viatjar també pot ser profitós per a aprendre. Feu-ne la prova i expliqueu els vostres descobriments sobre algun país o ciutat que hàgiu visitat recentment: arquitectura, tradicions i festes, gastronomia, llengua, música, etc.

2. Txèkhov en el seu drama *La gavina* ens descriu dues tipologies d'escriptors, la del jove Trepnev i la del dramaturg consagrat Trigorin. Llegiu els dos textos i expliqueu quin és el malestar cultural que tots dos expressen.

Text 1

TREPNEV. — [...] També sap (la seva mare) que el teatre no existeix per a mi. Ella, en canvi, estima el teatre, li sembla que el seu és un art sagrat, amb el qual una actriu serveix la humanitat, mentre que per a mi el teatre actual és una rutina, un prejudici. Quan puja el teló i en una cambra de tres parets, aqueixos grans talents, aqueixos grans sacerdots de l'art ens representen la manera com els homes mengen, beuen, estimen, caminen, vesteixen; quan d'aqueixes imatges, d'aqueixes frases vulgars hom tracta d'extreure'n una moralitat, una petita moralitat ben còmoda i fàcil de digerir, útil per a una petita existència; quan amb mil variacions, hom em serveix sempre les mateixes coses, aleshores fujo, i fujo com Maupassant fugia de la torre Eiffel la vulgaritat de la qual li esclafava el cervell.

A. P. Txèkhov, *Teatre de Txèkhov* (La gavina, p. 74)

Text 2

NINA. —Perdoneu-me, però renuncio a comprendre-us. L'èxit us ha malmès, simplement.

TRIGORIN. —Quin èxit? Mai no m'he agradat a mi mateix. Com escriptor no m'estimo, però el pitjor de tot és que visc com dins una boira i que sovint no comprenc el que escric...

Estimo aquesta aigua, aquests arbres, aquest cel; sento la natura, la seva visió suscita en mi passió, l'invencible desig d'escriure. Però no sóc solament un paisatgista... sinó que, a més, sóc un ciutadà, estimo la meva pàtria, el meu poble. Sento que, pel fet de ser escriptor, he de parlar del meu poble, dels seus sofriments, del seu esdevenidor, parlar de la ciència, dels drets de l'home, etc. I parlo de tot això, tinc pressa, tot m'empeny, hi ha qui es dona per ofès. Corro d'un cantó a l'altre com una guineu encaçada pels gossos. Veig que la vida, la ciència avancen sense parar, endavant, sempre endavant i que jo em quedo cada cop més enrera, com un camperol que ha perdut el tren. I acabo per comprendre que al capdavall només sóc bo per a pintar un paisatge. En tota la resta, sóc fals, fals fins al moll dels ossos.

A. P. Txèkhov, *Teatre de Txèkhov* (La gavina, p. 92)

4. QUAN I QUANT ESCRIURE?

1. Llegiu els suggeriments lliurats per Txèkhov a un jove escriptor i, després, feu les activitats proposades.

(A Aleksandr Làzarev-Gruzinski, Moscou, 13 de març de 1890) *Per a escriure un relat es requereixen cinc o sis dies, durant els quals un no ha de pensar en res més; contràriament, les frases no adquiriran mai la forma adequada.*

Abans de posar-la en paper, cada frase ha de romandre al cap un parell de dies, perquè vagi adquirint cos. En realitat, jo mateix sóc massa mandrós per atènyer-me a aquesta regla, però com vostè és jove se la recomano ferventment, ja que he experimentat moltes vegades els seus efectes beneficiosos, i sé que els manuscrits de tots els autèntics mestres han estat gargotejats de dalt a baix, desgastats i coberts d'afegits que a la vegada estan plens de ratllades i correccions. (p. 48–49)

a) Poseu aquest consell a prova. A partir del següent fet real presentat com un titular de diari, narreu la continuació de la notícia en unes 200 paraules. Després de fer

la vostra creació, llegiu a l'Annex 5 la història que ens ha arribat del que va passar en el seu enterrament. Debateu sobre aquella sentència que diu que la realitat supera la ficció.

Moscou.— El fèretre de l'escriptor Anton P. Txèkhov ha estat traslladat d'Alemanya a Rússia en un vagó d'un tren carregat d'ostres.

2. A l'obra de teatre *La Gavina* Anton P. Txèkhov expressa a través dels dos personatges escriptors dues mentalitats diferents d'entendre la creació literària. Llegiu els textos i després feu les activitats que us proposem.

Text 1

Després de l'admiració d'una de les actrius —Nina— Trigorin, un escriptor consagrat, fa tota una al·locució sobre la seva vida literària:

NINA. —La vostra vida és bella.

TRIGORIN. —Què hi ha de bell a la meua vida? (Consulta el seu rellotge) He d'anar a treballar. [...] Escric sense parar, m'afanyo com un cavall de cursa. No puc fer altra ment. Doncs bé! Què hi ha de lluminós i de bell en tot això, digueu-m'ho, si us plau. Quina vida més estranya! Ara mateix, parlo i xerro amb vós i tanmateix no em puc treure del cap la idea que un conte encara inacabat m'espera a la taula de treball. Veig un núvol que té tota la aparença d'un piano de cua i a l'instant em dic: caldrà encabir en qualsevol relat que un núvol en forma de piano de cua passava pel cel. [...] Caço al vol totes les meves frases, totes les meves paraules, i també les que dieu vós o un altre, i m'esforço a tancar totes aqueixes frases i totes aqueixes paraules dins el meu «guarda-pensaments» literari; potser un dia les necessitaré. Així em relaxaré, penso, així oblidaré!

Però no! Un pes em torna a encaparrar, és un tema nou. La ploma, el paper m'atreuen irresistiblement, cal escriure, escriure encara... I sempre, sempre és així. No puc pas fugir de mi mateix! I tinc consciència que em mato, que per tal de donar mel als desconeguts, escampo el pol·len de les meves flors més belles, les amanyago i en trepitjo les arrels. Potser sóc foll? Els amics, em tracten com una persona sana? «Què escriviu ara?». «Quina sorpresa ens reserveu?» Sempre el mateix, sempre el mateix! Diria que aquesta benevolència, aquests elogis, aquesta admiració no són més que mentides piadoses. M'enganyen com els parents enganyen els malalts i a vegades tinc por que algú no em vingui pel darrera amb la intenció d'agafar-me i tancar-me al manicomi.

Els anys de la meua joventut, els meus anys millors, quan tot just començava a escriure, el meu treball era una contínua tortura. Un escriptoret, sobretot si la sort no l'acompanya, se sent inhàbil, llosc, superflu, amb els nervis a flor de pell, tímid. Però no pot deixar de treure el nas als cercles literaris i artístics, sense amics, ignorat, amb

la mirada trista i insegura, com un jugador empedreït que no té diners. No veia el meu possible lector, però no sé perquè me l'imaginava hostil i desconfiat. El públic em feia por i quan donava una nova peça al teatre, cada vegada em semblava que la meitat dels espectadors, els morens, estaven en contra meu i l'altra meitat —els rossos— es mantenien freds i indiferents. Una cosa terrible, un veritable martiri.

A. P. Txèkhov, *Teatre de Txèkhov (La gavina, p. 91–92)*

Text 2

TREPLEV, que es disposa a escriure. Rellegeix el darrer full escrit. —Jo, que tant he parlat de formes noves, ara m'adono que a poc a poc recaic en la rutina. (Llegeix.) «El cartell fixat a la paret anunciava...» «Aquell rostre pàl·lid emmarcat per una cabellera obscura...» «Anunciava», «emmarcat», és ridícul! (Ratlla l'escrit.) La història començarà la nit en què la remor de la pluja desperta l'heroïna. La resta la suprimiré. La descripció del clar de lluna és massa llarga i massa artificiosa. Trigorin a força d'obstinació ha arribat a trobar un procediment, ara tot li és fàcil. Per a ell, un cul de botella que brilla sobre l'escullera, la roda de molí que estén la seva ombra negra, basten a suggerir el clar de lluna... Mentre que jo... (Afegeix.) «La llum que tremola i les estrelles que titil·len lleument, i les notes llunyanes d'un piano que agonitzen dins l'aire silenciós i perfumat...» És horrible!

Pausa

Sí, cada cop em convenço més que la qüestió no rau en les formes noves o antigues, sinó en allò que l'home escriu sense pensar en les formes. Cal escriure allò que et ve lliurement de l'ànima. (Truquen suaument a la finestra.)

A. P. Txèkhov, *Teatre de Txèkhov (La gavina, p. 112)*

- a) Subratlleu de cadascun dels textos els continguts que expressin veracitat, sentiments, la formalitat de com s'ha d'escriure i allò que s'ha d'evitar.
- b) A l'últim paràgraf del segon text, Anton P. Txèkhov posa en boca de Treplev que cal escriure allò que et ve lliurement a l'ànima. Aquesta sentència trencaria amb tot el que s'ha exposat fins ara. Un principi semblant, transportat a la poètica, era compartit per Joan Maragall. En el seu assaig *Elogi de la paraula* exposava la teoria de la paraula viva. Informeu-vos-en i expliqueu-la a l'aula.
- c) Feu dos grups i debateu sobre aquest tema: *A favor del text treballat fruit de la racionalitat o de la inspiració, dictat de l'emoció mateixa.*

5. ACTIVITATS GLOBALES

1. Si heu treballat l'apartat anterior amb profunditat podeu dur a terme alguna de les activitats que us proposem a continuació.

- a) Analitzeu els textos epistolars i teatrals, i argumenteu a favor i en contra de les teories exposades per l'escriptor. Podeu utilitzar les indicacions següents.⁶

⁶ Adaptació del manual *Expressió Oral*. Vegeu Bibliografia.

Procediment:

1. Tema (els enunciats exposats anteriorment per Txèkhov).
2. Trieu un/a moderador/a i un/a secretari/a.
3. La resta de la classe dividiu-vos en dos grups. Cada grup defensarà una postura diferent. Per exemple: Grup A: L'escriptor escriu per a un públic. / Grup B: L'escriptor escriu per diners.
4. Per parelles completeu l'esquema següent:
Idea-Tesi
Arguments
Proves
5. Un cop ple l'esquema, reuniu-vos totes les parelles defensores d'una mateixa idea i feu un recull de tots els arguments i proves i seleccioneu els més sòlids.
6. De cada grup trieu quatre portaveus, que, en les seves intervencions, hauran de:
 - Ajustar-se al tema.
 - Fer-se entendre del tot i per tots, procurant ser clars i concisos.
 - Esperar el seu torn de paraula.
 - Estar atents a les intervencions dels altres, per tal de no ser repetitius.
7. A continuació reuniu-vos el grup-classe i distribuïu l'espai: moderador/a, secretari/a, portaveus dels dos grups i la resta de la classe.
8. Inicieu el debat amb la participació del/ de la moderador/a, secretari/a i portaveus. La resta de la classe l'observa alhora que completa les fitxes d'observació següents.

Fitxa d'observació del debat: els participants

Tema: Data:

Participants

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- ...

Escriuiu sí o no

1. S'ha ajustat al tema?
2. S'ha expressat de forma clara i concisa?
3. Ha respectat el torn de paraula?
4. Ha repetit idees exposades?

Observacions:
.....

Fitxa d'observació del debat: el moderador

Tema: Data:

Escriuiu *sí* o *no*

1. Ha exposat clarament l'objectiu de la discussió?
2. Ha mantingut en tot moment el control del debat?
3. Ha respectat el torn de paraules?
4. Ha clarificat termes quan ha estat necessari?
5. Ha vetllat per mantenir un clima d'interès i de participació?
6. Ha col·laborat a crear un clima de respecte cap a totes les opinions expressades?
7. Ha suavitzat tensions quan ha estat necessari?
8. Ha resumit de tant en tant?
9. S'ha mantingut al marge d'exposar el seu punt de vista?
10. Ha procurat que tots els participants hi intervinguessin?
11. Ha centrat la discussió quan no s'ajustava al tema?
12. Ha vetllat perquè les intervencions fossin breus, concises i ajustades al tema?
13. Ha avisat quan faltava poca estona per al final del debat?

Observacions:

b) Per grups, prepareu una entrevista a un escriptor o escriptora. A partir dels textos anteriors i de la bibliografia que trobareu a l'apartat corresponent, elaboreu un guió que tracti aquests temes:

— *Qüestions generals: Per què escriure? Per a qui escriure? Què i com escriure? Quan i quina quantitat escriure?*

— *Qüestions particulars: sobre els seus textos: veracitat, descripcions, personatges, sentiments.*

c) Llegiu tots els guions i valoreu-los tot completant la fitxa que us adjuntem:

<i>Escriuiu sí o no (observacions)</i>	<i>Sobre l'entrevista</i>
1. Queda ben definit l'objectiu de l'entrevista?
2. És correcta la selecció i ordenació de les idees?
3. Ens farà conèixer l'aspecte del personatge que més ens interessa?
4. La formulació de les preguntes és: senzilla i directa? clara i concisa? suggerent? objectiva respectuosa?
5. El registre ha estat adequat?

BIBLIOGRAFIA

Llibre treballat

TXÈKHOV, ANTON P. *Contes*. Selecció i traducció d'Anna Estopà. Barcelona: Quaderns Crema, 2002.

Obres d'Anton P. Txèkhov consultades

CHÉJOV, ANTÓN P. *Unos buenos zapatos y un cuaderno de notas. Cómo hacer un reportaje*. Edición de Piero Brunello. Barcelona: Alba Editorial, 2005.

CHÉJOV, ANTON. *El pabellón n.º 6 y otros relatos*. Prólogo de Maxim Gorki. Madrid: Alianza Editorial, 2001.

CHÉJOV, ANTÓN. *Sin trama y sin final. 99 consejos para escritores*. Edición de Piero Brunello. Barcelona: Alba Editorial, 2005.

TXÈKHOV, A. P. *Les tres germanes*. Barcelona: Proa, 2005.

TXÈKHOV, A. P. *Teatre de Txèkhov*. Versions de Joan Oliver. Barcelona: Aymà Editora, 1982. (Quaderns de Teatre; 32)

TXÈKHOV, ANTON P. *L'estepa i altres narracions*. Barcelona: Edicions 62 i la Caixa, 1982. (MOLU; 16)

TXÈKHOV, ANTON. *El monjo negre*. Barcelona: Laertes, 2003. (L'Arcà; 83)

Altres obres d'Anton P. Txèkhov

TXÈKHOV, A. P. *La gavina*. Barcelona: Edicions del Teatre Nacional de Catalunya, 1997.

TXÈKHOV, ANTON. *Teatre complet I: Platònov, Ran del camí, Sobre els danys del tabac (1886), Sobre els danys del tabac (1902), Ivànov, El cant del cigne, L'ós, El prometatge i El casament*, traducció i pròleg de Nina Avrova i Joan Casas. Barcelona: Diputació de Barcelona. Institut d'Edicions, 1998.

TXÈKHOV, ANTON. *Teatre complet II: Tatiana Répina, El bruixot dels boscos, Un tràgic sense voler, La nit d'abans del judici, L'aniversari, La gavina, L'oncle Vània, Tres germanes i El jardí dels cirerers*, traducció i pròleg de Nina Avrova i Joan Casas. Barcelona: Diputació de Barcelona. Institut d'Edicions, 1998.

Obres sobre A. P. Txèkhov i la literatura russa consultades

HINGLEY, R. *Historia social de la literatura rusa, 1825–1904*. Madrid: Ediciones Guadarrama, S.L., 1967.

LO GATTO, E. *Historia de la Literatura Rusa*. Barcelona: Luis de Caralt Editor, 1952.

NAVARRA, M.; SIMÓ, M.J. *Anna Karenina. Lev Tolstoi. (Textos per pensar, llegir i escriure)*. Barcelona: Departament d'Ensenyament. (El Gust per la Lectura, 2000–2001).

PENNINGTON, M. *Txèkhov. Un monòleg sobre la vida d'Anton Txèkhov*. Barcelona: Edicions 62, 1989.

PUIXKIN, A. S. *Novel·les i contes*. Barcelona: Edicions 62 i la Caixa, 1981. (MOLU; 1)

THOORENS, L. *Rusia, Europa Oriental y del Norte*. México: Ed. Daimon, Manuel Tamayo (Madrid, Barcelona, México, Buenos Aires), 1970. (Panorama de las literaturas Daimon; 7)

VALVERDE, J. M. *Historia de la Literatura Universal*. Barcelona: Editorial Planeta, 1971. (vol. 3)

VALVERDE, J. M. *Historia de la Literatura Universal*. Barcelona: Editorial Planeta, 1986. (vol. 8)

Altres obres que ens han ajudat a preparar aquest dossier

AADD *Expressió Oral*. Barcelona: Editorial Alhambra, 1987.

AADD *Trèvol 2. Text*. Barcelona: Empúries i Universitat de Barcelona, 1990.

AADD. *Ars. Història de l'Art*. Barcelona: Vicens Vives, 1998.

AADD. *Literatura Catalana. Dels inicis als nostres dies*. Barcelona: El Punt Edhasa, 1979.

AMADEO, I.; SOLÉ, J. *Curs pràctic de redacció*. Barcelona: Columna, 1996.

ARITZETA, M. *Diccionari de termes literaris*. Barcelona: edicions 62, 1996.

BASSOLS, M. M.; TORRENT, A. M. *Models textuais. Teoria i pràctica*. Vic: Eumo Editorial, 1996. (Llengua i text; 1)

CALDERER, L. *Introducció a la Literatura*. Barcelona: Editorial Teide, 1989.

CAMPS A.; COLOMER, T. (coord.) *L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua i la literatura en l'educació secundària*. Barcelona: ICE Universitat de Barcelona i Horsori Editorial, 1998.

COLOMER, T. *La formació del lector literari*. Barcelona: Barcanova, 1998.

COMELLES, S. *100 jocs de vocabulari*. Vic: Eumo Editorial, 1994.

ESPÍ, A.; LLOPIS, T. *Curs de narrativa*. Barcelona: Laertes, 1988.

MARAGALL, J. *Elogi de la paraula i altres assaigs*. Barcelona: Edicions 62 i la Caixa, 1978. (MOLC; 1)

SUNYOL, V. *Màquines per a escriure*. Vic: Eumo Editorial, 1992. (Didàctica; 25)

Webs sobre Txèkhov

<<http://www.uv.es/~calaforr/narrbreu.html>>

<http://www.tnc.es/ca/arxiu/premsa/04_05/previa_germanes_cat.doc>

<<http://www.carlesbellver.com/2004/06/>>

<<http://www.tvcatalunya.com/aleph/2001/txekhov/index.htm>>

<<http://txekhov.gipuzkoakultura.net/cast/9.htm>>

<<http://www.chekhovworld.com/bio.shtml>>

Altres

Galeria de l'art rus:

<<http://www.geocities.com/Paris/Parc/2331/russia/artindex.html>>

Webs amb mapes de Rússia:

<http://www.lib.utexas.edu/maps/cia05/russia_sm05.gif>

<http://www.lib.utexas.edu/maps/historical/russian_empire_1820.jpg>

<http://map.rin.ru/index_e.html> (permet cercar informació per federacions)

<http://www.russie.net/russie/mos-basile.htm>

ANNEXOS

ANNEX 1: CENTENARI DE LA MORT DEL DRAMATURG I NARRADOR RUS

Txékhov, rialler i melangiós

XÈNIA DYAKONOVA

Fa uns mesos es va celebrar el centenari de la mort d'Anton Pàvlovitx Txékhov (1860–1904), un dels autors russos més destacats i coneguts universalment, l'obra del qual va revolucionar el gènere del relat i del drama. A l'Europa occidental han tingut una gran difusió les seves obres teatrals, com ara *L'oncle Vània* —que es va representar l'any passat al Teatre Nacional de Catalunya—, *Les tres germanes* —que s'hi representava fa poc—, *L'hort dels cirerers* i *La gavina*, mentre que els seus contes, altament valorats a Rússia, han atret l'atenció de menys lectors europeus, així com la figura de l'escriptor mateix i la seva biografia insòlita.

Txékhov va néixer l'any 1860 a Taganrog, una petita ciutat al sud de Rússia, provinciana i sòrdida, l'ambient de la qual distava molt de ser l'adequat per al desenvolupament i la formació d'un intel·lectual. Tenia quatre germans i una germana, i els seus pares no tenien prou mitjans per proporcionar el benestar a tota la família. El pare era un comerciant pobre, i el seu caràcter inflexible i autoritari, amb l'agreujant del fanatisme religiós, així com la disciplina extremadament severa que s'imposava a l'institut en què el futur escriptor cursava estudis de batxillerat, va fer que Txékhov no conservés bons records de la infantesa. «El despotisme i les mentides —recordava en una carta— van desfigurar la nostra infantesa fins al punt que em repugna i m'esborrona pensar -hi [...]. De petit vaig ser tractat amb tan poca benvolença que aquesta qualitat em sembla una cosa extraordinària. M'agradaria ser bondadós amb la gent, però no sé com».

OBEDIENT I RESPONSABLE

De tots els germans, Txékhov era el més obedient i el més responsable i, cada matí, mentre els altres dormien després d'una nit de gresca, Anton treballava a la botiga del pare. Tanmateix, a pesar de tots els esforços, el negoci familiar va anar a parar a la ruïna, i l'any 1876, per escapar-se dels creditors, tota la família de Txékhov va fugir a Moscou. Anton es va quedar a Taganrog per acabar els estudis secundaris, vivint a casa d'un amic de la família al fill de la qual feia classes. Es guanyava la vida ensenyant llengua i literatura a alumnes privats i enviava una gran part del sou als seus pares, que vivien en la misèria. Als 17 anys va patir una malaltia greu, cosa que va despertar el seu interès per la medicina i el va impulsar a escollir la carrera de metge. L'any 1879 va obtenir una beca i va poder ingressar a l'Escola Superior de Medicina de Moscou, ciutat on es va reunir amb la família, sense deixar de donar suport material i moral als pares i als germans. En aquella època va començar a escriure sàtires, obres lleugeres i sobretot contes humorístics que publicava en revistes i diaris còmics de poca volada, bàsicament per aconseguir un sobresou. A aquelles primeres experiències literàries no els donava importància, i fins i tot no les signava amb el seu nom, sinó amb un pseudònim mofeta: Antoixa Txekhoté.

Però a mesura que Anton Pàvlovitx madurava, els contes que escrivia deixaven de ser un mer passatemps o un simple guanyapà, i alhora es feien més seriosos i substancials. Txékhov compaginava els estudis de medicina amb la feina de contista, dedicant -se amb el mateix entusiasme a les dues vocacions. «La medicina és la meva esposa legítima i la

literatura és la meva amant”, escrivia Txékhov quan tenia 24 anys. “Quan em canso d'una d'elles, passo la nit amb l'altra. Sé que potser no és respectable, però això em salva del tedi i, a més, cap de les dues no perd res amb les meves infidelitats alternades”. L'any 1886, quan Txékhov ja portava dos anys fent de metge particular, va aparèixer el seu primer recull de relats, que de seguida atreure l'atenció del públic i dels crítics. En aquella època va conèixer A. Suvorin, el seu fidel editor, amic i mentor, el qual el va animar a seguir publicant i el va ajudar a donar-se a conèixer.

EL SEU PRIMER DRAMA

Als 29 anys, després d'un intent fracassat de fer una novel·la, Txékhov va escriure el seu primer drama, *Ivanov*, amb el qual va obtenir el premi Puixkin —el premi literari més prestigiós de l'època, que fins aleshores mai no havia estat guanyat per un autor tan jove— i va tenir un èxit poc habitual. Però Txékhov, humil i tímid per naturalesa, seguia considerant-se un aficionat a la literatura, i sobretot no volia que ningú recordés les seves primeres obres còmiques, que li semblaven d'una frivolitat imperdonable. “Txekhonté —deia— ha fet coses que Txékhov no pot acceptar”.

L'inici de la fama literària de Txékhov va coincidir amb l'inici de la seva malaltia. Va contreure la tuberculosi abans dels trenta anys, però no va voler que la seva família se n'assabentés i es preocupés. Ocultant als parents i als amics un malestar que es feia cada vegada més greu, Txékhov seguia treballant intensament, tant en el camp del conte com en el del teatre. Els seus contes, que guanyaven reconeixement a una velocitat vertiginosa, es publicaven a *Oskolki*, *Zapiski sovremennikov*, *Moskva* i *Artist* —les revistes més prestigioses i més llegides per l'elit intel·lectual moscovita—. Els seus drames —sobretot *La gavina* i *Les tres germanes*— van tenir un èxit rotund entre el públic i els crítics del país, i van ser representats per la millor companyia teatral del moment, dirigida per Stanislavski. L'obra de Txékhov era aclamada tant pels literats més exigents i sofisticats de l'època com pels lectors més senzills.

A banda d'una feina literària constant, Txékhov no deixava de dedicar-se a la medicina, a més de portar a terme també un gran nombre d'accions socials amb objectius humanitaris. Administrava amb els seus mitjans diverses escoles primàries rurals, participava en campanyes de lluita contra el còlera, aconseguia beques per als joves literats, ajudava a trobar feina als professors de secundària que, després d'una severa reforma educativa, s'havien quedat a l'atur i, finalment, es va convertir en el curador de l'Escola Superior del seu poble natal. L'any 1890 va participar en una expedició a Sakhalin, on es va comunicar amb els exiliats i els presos, els va prestar serveis mèdics i suport moral. L'any següent es va publicar *L'illa de Sakhalin*, la crònica del viatge de Txékhov i la descripció crua de la vida quotidiana dels condemnats.

CASAMENT I MALALTIA

L'any 1901 es va casar amb Olga Knipper, actriu de la companyia del Teatre d'Art de Moscou, després d'haver-hi mantingut una llarga correspondència, la qual constitueix un document rellevant per conèixer tant la manera de pensar de Txékhov com els costums de l'època. La malaltia de Txékhov anava empitjorant, cosa que en els últims anys de vida el va induir a evitar la societat i comunicar-se només amb els amics més íntims. “Faria nosa si em morís entre estranys”, solia dir a la seva esposa amb una ganyota de dolor. Als 39 anys va ser elegit membre de la institució més important de Rússia, l'Acadèmia Russa, i al cap de dos anys va aconseguir que el seu amic Màxim Gorki també obtingués el mateix càrrec. Al cap de poc temps les autoritats van censurar les opinions polítiques

de Gorki i l'Acadèmia va anul·lar la seva elecció. A tall de protesta contra el règim autocràtic que regnava al país, Txékhov va renunciar a ser membre de l'Acadèmia. Aquesta decepció va contribuir a acabar de fer malbé la seva salut.

A pesar de tot, continuava escrivint: l'èxit de les seves obres de teatre —*L'oncle Vània* i *L'hort dels cirerers* van ser aplaudits amb deliri— el convertia en un dels autors més admirats pels contemporanis, però Txékhov, per una modèstia innata, semblava no fer-ne gaire cas. S'adonava que li quedaven pocs mesos de vida i, segons recorda Olga Knipper, va adoptar una actitud humil, discreta i resignada. Esperant que un bon tractament encara pogués salvar-lo, la seva esposa el va convèncer de passar una temporada al sana tori per a tuberculosos de la ciutat alemanya de Badenweiler, on va morir l'any 1904.

Txékhov era partidari de la política d'esquerres, i es declarava agnòstic. “Entre «Déu existeix» i «Déu no existeix» hi ha un llarg camí que l'home ha de recórrer tot sol”, deia en una carta privada. Tots els contemporanis de Txékhov que el van conèixer coincidien a afirmar que era un home summament cordial, sincer, honest i senzill, que semblava no prendre's seriosament el seu talent i la seva intel·ligència excepcional. Tenia una relació amistosa amb tots els escriptors de l'època, i mai no negava ajuda i protecció als innumbrables autors joves que se li adreçaven. No acostumava a malparlar de ningú, sabia escoltar i es mostrava afable i tolerant amb totes les persones que tractava. Fins i tot dels crítics que en deien penjaments, no en parlava amb hostilitat sinó amb un riure despreocupat i indulgent.

LA NARRATIVA DE TXÉKHOV

L'obra de Txékhov, com ja hem dit, ocupa dos gèneres: la narrativa i el teatre. Els seus relats més famosos —*La dama del gosset*, *El duel*, *La coqueta*, *La casa del sotabanc*, *Ionytx*, *L'estepa*, *La meua vida* i *El pavelló núm. 6*, entre d'altres— tenen com a personatges els intel·lectuals russos de finals del segle XIX, avorrits per la mediocritat de l'ambient o fatigats per la inutilitat de la vida. Intenten trobar-hi un sentit, lluiten per obtenir un impuls vital, però sempre fracassen o se senten irritats i decebuts de si mateixos i de la gent que els envolta. Reflexionen i conversen infinitament sobre les anomenades qüestions eternes, així com de les que fan referència a l'actualitat històrica i social del país, malden per resoldre els problemes d'una societat hipòcrita i corrupta, però les seves divagacions mai no porten enlloc. Txékhov els descriu amb tendresa i ironia alhora, mostrant-se al mateix temps compassiu i crític. Adoptant un to aparentment neutre i un estil sobri i transparent, Txékhov, en els seus relats, alterna l'humor i la melangia, la rialla i la desesperació. Mostra la condició lamentable de l'aristòcrata rus encallat en la misèria espiritual amb una viva dramàtica que mai no cau en el patetisme; al mateix temps, observa els personatges amb un somriure, sense ser sarcàstic o irrespectuós. Les descripcions de Txékhov abunden en detalls quotidians, subtilment remarcats, i en observacions agudes i encertades. Entre les traduccions catalanes dels relats txekhovians destaquen: *L'estepa i altres narracions* (Edicions 62, 1982), en versió d'Andreu Nin, Maria Antònia Oliver i Ricard Sanvicente, *Contes* (Diari de Barcelona, 1990), traduïts per Josep Maria Güell i Victòria Izquierdo, i *Contes* (Quaderns Crema, 1995) en traducció d'Anna Estopà. Les versions castellanes més remarcables són *Cuentos imprescindibles* (Lumen, 2001), a càrrec de Ricard Sanvicente, *La dama del perrito y otros relatos* (Círculo de Lectores, 2000), del mateix traductor, i *Cuentos* (Alba, 2004), en versió de Víctor Gallego Ballester. Però encara falta per traduir tota una sèrie de relats tardans, en els quals no queda ni rastre de l'optimisme i l'humor típics de l'autor, sinó que el to és greu i els temes són tètrics.

Pel que fa al teatre de Txékhov, és tan conegut i tan sovint representat arreu del món que gairebé no cal fer-ne comentaris. La crítica russa actual considera els drames txekhovians, en la mateixa mesura que els de Maeterlink, com a precursors del teatre de l'absurd: tots els personatges del drama de Txékhov, com per exemple *L'hort dels cirerers*, tenen la mateixa importància, i cadascun parla d'allò que l'afecta, d'una manera distreta i obsessiva alhora, sense escoltar els altres. Això fa que cadascun dels personatges visqui en un món propi i independent. El que els uneix a tots és el mateix que turmenta els personatges dels contes: la recerca del sentit d'una existència absurda i la consciència pessimista del fracàs inevitable. De les obres teatrals de Txékhov, les traduccions al català més reeixides són *Les tres germanes* (Pòrtic, 1990) i *L'hort dels cirerers* (Fundació del Teatre Lliure, 2000), en versió de Joan Oliver, i *Teatre complet* (Institut del Teatre, 1998–99), traduït per Nina Avrova, Joan Casas i Feliu Formosa. En castellà el més notable és *Teatro completo y relatos* (Planeta, 1963), en traducció d'August Vidal.

Anton Pàvlovitx Txékhov, un dels contistes i dramaturgs més grans de la literatura universal, mostra en les seves obres la condició humana amb una subtileza i una profunditat que pocs autors han pogut assolir. Per tant, els seus contes, així com els drames, són dignes d'atenció i d'admiració per part d'un nombre il·limitat de lectors.

Anècdotes curioses

Les anècdotes més curioses de la vida de Txékhov estan recopilades a l'assaig que li dedica Màxim Gorki en els seus *Retrats literaris*. Segons Gorki, Txékhov no volia parlar de política ni de l'educació amb les persones que no estiguessin realment preocupades per aquests temes. Una vegada el van visitar dues dames elegants de l'alta societat, que volien complaure l'escriptor reconegut amb una conversa intel·lectual i no feien més que atabalar-lo amb preguntes que en realitat no els importaven: "Qui guanyarà la guerra, Anton Pàvlovitx?". Txékhov, mirant-les entre divertit i irritat, va contestar: "Suposo que els més forts". "I qui són més forts, els grecs o els turcs?", insistien les dames. "Suposo que els que mengen millor". "Però a vostè, qui li agrada més?". Txékhov, veient que a les seves visites, tant els grecs com els turcs els eren indiferents, va dir: "El que m'agrada molt més que tots ells és la confitura". "A nosaltres també!", van exclamar les dames, contentes de descobrir en Txékhov un interlocutor tan comprensiu. A partir d'aquell moment, la conversa va girar al voltant d'aquest menjar. Les dames se'n van anar eufòriques, donant-li les gràcies a Txékhov per una entrevista d'allò més interessant i proment-li que la propera vegada li portarien un pot de la millor confitura. Txékhov va dir a Gorki, que presenciava l'escena: "Ja ho veus, amb les persones, cal parlar-hi només de les coses que els agraden de debò i amb el llenguatge que els és propi". Gorki també cita una altra sentència de Txékhov, jocosa i il·lustrativa del seu tarannà: "Hi ha només dos gèneres literaris que no he conreat mai: els versos i les denúncies".

Suplement de Cultura del diari *Avui* (31/03/05)

ANNEX 2: RESSENYA BIOGRÀFICA

Anton Txèkhov és el protagonista del nou capítol de l'Aleph. El dramaturg i narrador rus va viure professionalment de l'exercici de la medicina, però la seva passió va ser escriure. L'univers txekhovià és poblat d'individus que busquen la llibertat, que aspiren a aconseguir que les seves vides millorin. Txèkhov sap que ni la vida ni les persones són fetes d'una sola peça i això és el que es respira en tota la seva obra, la constant contradicció que representa viure.

Neix l'any 1860 a la ciutat portuària de Taganrog, a Ucraïna, Rússia. El seu avi, camperol, va néixer serf i va aconseguir la llibertat i el dret a un cognom pagant una forta quantitat de rubles al terratinent de la finca on treballava. La infantesa del futur escriptor va estar marcada per les dificultats econòmiques i la rígida disciplina del Liceu on va rebre instrucció.

A l'edat de 13 anys descobreix el teatre i queda fascinat. L'any 1880 es trasllada a Moscou i ingressa a la facultat de Medicina. Comença a publicar relats en revistes humo rístiques que sempre signa amb el pseudònim d'Antosha Chejonte.

L'any 1884 pateix el primer vòmit de sang, avís inequívoc de tuberculosi. El germà de l'escriptor, Nikolai, mor d'aquesta mateixa malaltia i això fa que el jove doctor Anton Txèkhov prengui consciència de la brevetat de la seva pròpia vida. L'any 1889 emprèn un viatge a l'illa presidi de Sakhalin, amb el propòsit de fer-hi un estudi científic.

L'any 1892 compra una petita finca a Melikhovo, a la rodalia de Moscou. Després d'una vida plena de privacions i constants canvis de residència, per fi Txèkhov gaudeix d'una casa. Durant els anys d'estada a Melikhovo, tot i la seva dedicació a l'escriptura, accepta el càrrec de metge del poble, i sense cobrar res a canvi atén els pagesos de la zona.

L'any 1901 es casa amb l'actriu Olga Knipper. Obligat per la malaltia trasllada la seva residència a Ialta. S'hi fa construir una casa i tot i la precarietat de la seva salut continua exercint com a metge i atén malalts necessitats. El juliol de 1904 mor al sanatori alemany de Bandenweiler.

<http://www.tvcatalunya.com/aleph/2001/txekhov/index.htm>

ANNEX 3: CURRÍCULUM VITAE

Jo, A. P. Txèkhov, vaig néixer el 17 de gener de 1860 a Taganrog. Primer vaig estudiar a l'escola grega propera a l'església del tsar Constantí, després a l'institut de Taganrog. L'any 1879 vaig ingressar a la Facultat de Medicina de la Universitat de Moscou. En general, durant aquella època tenia un concepte vague de les diferents facultats i no recordo les consideracions en què em vaig basar per decantar-me per la Medicina, però no me'n penedeixo de l'elecció. De seguida, en el primer any vaig començar a publicar en revistes setmanals i als diaris, i a principi de la dècada de 1880 aquestes ocupacions literàries van adquirir un caràcter permanent i professional. L'any 1888 em van concedir el premi Puixkin. El 1890 vaig viatjar a l'illa de Sakhalín i més tard vaig escriure un llibre sobre les nostres colònies penitenciàries i presons. Sense comptar les ressenyes, les recensions, els articles i tot el que he escrit dia rere dia als diaris, i que ara m'és difícil de buscar i reunir, en vint anys d'activitat literària he escrit i publicat més de cinc mil pàgines impreses de relats i contes. També he escrit obres de teatre.

Estic convençut que la pràctica de la medicina ha exercit una profunda influència en la meva activitat literària, ja que ha ampliat notablement el camp de les meves observacions i m'ha proporcionat coneixements el veritable valor dels quals per a un escriptor només pot comprendre un metge; també ha exercit una influència orientativa; probablement, gràcies a la meva familiaritat amb la medicina he evitat força errors. El coneixement de les ciències naturals, del mètode científic, sempre m'ha mantingut en guàrdia; sempre que m'ha estat possible he tractat d'atenir-me a les dades científiques i, quan no ha estat possible, he preferit no escriure. En aquest sentit m'agradaria assenyalar que en l'art les convencions no sempre permeten una correspondència plena amb les dades científiques; no es pot representar a l'escenari una mort per enverinament com passa a la realitat. Però la correspondència amb les dades científiques ha de percebre's també en aquestes circumstàncies; és a dir, és necessari que el lector o l'espectador compregui que es troba davant d'un escriptor expert.

No pertanyo a aquesta classe d'escriptors que manifesten una actitud hostil a la ciència ni m'agradaria formar part d'aquells que extreuen conclusions sobre qualsevol tema amb l'única ajuda del seu cap.

Pel que fa a l'exercici de la professió mèdica, quan era estudiant vaig treballar a l'hospital provincial de Voskresensk (prop de Nova Jerusalem), en la secció del cèlebre metge provincial P. A. Arjanguelski; més endavant, durant un breu període he treballat com a metge a l'hospital de Zvenigorot. Durant els anys del còlera (92–93), vaig dirigir el sector de Mélijovo, al districte de Serpujov.

A. P. Chéjov, *Sin trama y sin final* (p. 11–12)
(Adaptació al català dels autors del dossier.)

ANNEX 4: L'IMPRESSIONISME RUS EN LA PINTURA

LA PINTURA IMPRESSIONISTA RUSSA

Comissariat: Natàlia Novosilzov

FUNDACIÓ CAIXA DE GIRONA

Tot i que l'Impressionisme s'identifica tradicionalment com un corrent artístic essencialment francès de finals del segle XIX, aquest s'estengué per diversos països europeus i americans. Els artistes russos no varen ser aliens als canvis que s'estaven produint internacionalment a nivell artístic i estètic i foren els artistes russos que estaven becats per fer estades de treball en tallers de París i coneixien les novetats internacionals, els que van acollir plenament els avenços artístics i tècnics dels seus contemporanis francesos.

L'impressionisme rus té els seus orígens al si del realisme quan, cap a l'any 1870, alguns pintors com I. J. Repin o I. P. Pokhitonov, van voler apropar l'art a la vida, impregnant les seves teles de llum i aire. Però era massa aviat perquè la societat i els mateixos artistes, tinguessin consciència d'aquest avenç com una nova forma de veure l'art. L'auto suficiència visual de l'impressionisme, la seva indiferència vers l'espectre de problemes humans tradicionals i la manera impetuosa de l'esbós, s'interpretaren com una renúncia a les nobles idees de la il·lustració que nodrien la cultura europea i provocaren una sèrie de dubtes i dilemes entre el públic i la crítica. Durant la dècada del 1870–1880, alguns pintors, entre ells I. J. Repin, varen intentar aprofitar les eines de l'impressionisme per a donar més riquesa a la pintura del realisme, creant així "l'impressionisme realista".

Fins a finals de 1880 l'impressionisme a Rússia existí de forma latent al servei del realisme. És a partir de 1880 quan es pot analitzar com un moviment amb la seva pròpia ètica i estètica. Els pares de l'impressionisme rus foren tres artistes F. Vassíliev, V. Serov i I. Grabar, tots ells representats en aquesta exposició.

Les tradicionals senyes d'identitat de la pintura impressionista: les clares tonalitats, la pinzellada solta, les ombres de color i la fragmentació, són presents en l'obra d'autors com V. Borisov-Musatov, I. Levitan i N. Feixin, però l'impressionisme rus anava més enllà de qüestions exclusivament plàstiques, els artistes volien parlar en les seves obres de la vida quotidiana.

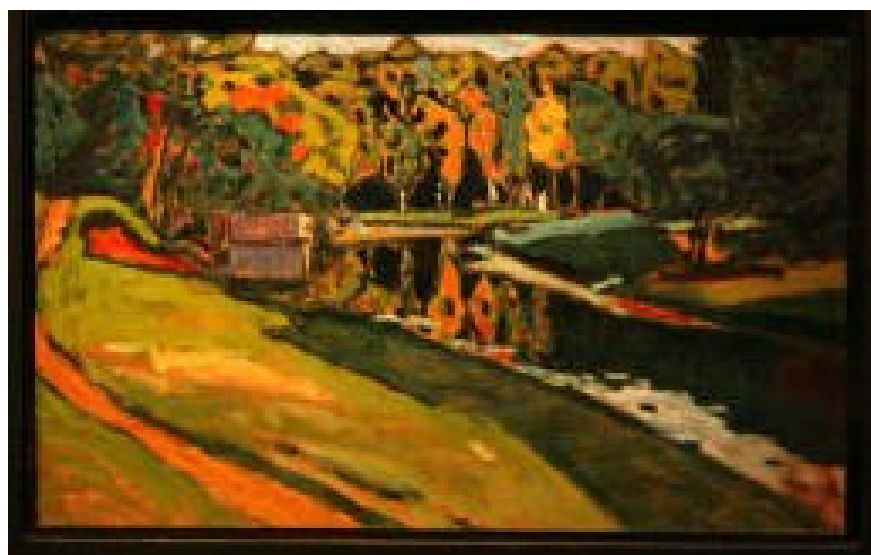
A començaments del segle XX esclata l'essència creativa impressionista de l'art rus que tot i mantenir arrels comunes amb l'impressionisme europeu, es combina amb el seu

caràcter nacional, amb l'anomenada "l'essència russa". L'impressionisme rus esdevé una interessant fusió entre la tradició i la modernitat, ja que darrere els canvis tècnics i la necessitat de captar el moviment i la llum, s'hi amagaven elements de caire espiritual, poètic i nacionalista, propis de la cultura russa.

En aquests anys l'impressionisme ja havia calat, directament o indirectament, tant en els severs artistes realistes, com en els que més tard s'anomenarien cubistes i futuristes. Aquest fenomen s'observa en el neoprimitivisme postimpressionista de N. Gontxarova o en l'avantguardista M. Larionov, que no només pintava, sinó que veia i sentia de manera impressionista. En aquesta mateixa època, K. Malev itx també recrea el període impressionista en la seva obra, convençut que a cap gran mestre del segle XX li pot faltar aquesta etapa.

El període de temps que abraça aquesta exposició és especialment ric per a totes les arts. La literatura, la dansa, la música, el teatre..., viuen juntament amb les arts plàstiques, moments de gran transformació i creació, i la interacció entre les distintes disciplines creatives, un fenomen que es donarà especialment a Rússia, enriquirà encara més als artistes i al seu art. És l'anomenada Edat de Plata, un període, que segons la comisària de la mostra Natàlia Novosilzov, pot definir-se com un renaixement cultural i que "es distingeix de manera especial per la convivència activa, i relació molt intensa i apassionada, entre les diferents branques de l'art, juntament amb la filosofia i la poesia".

És el temps dels pintors i pintores d'aquesta mostra però també el de músics com Rimski - Korsakov, Musorgski i Txaikovski, de Skriabin Rakhmàinov i Stravinsky; de les obres literàries tardanes de Tolstoi i de les creacions teatrals de Txékhov; dels poetes simbolistes Balmont, Sologub Gippius, Beli, Blok i V. Ivanov, Akhmàtova i Mandelstam, i dels futuristes Khlébnikov i Maiakovski...; és també el moment de Serge Diaghilev, qui va donar a conèixer a Europa a compositors, ballarins i artistes plàstics russos, i es convertí en una peça clau en el desenvolupament de l'art i la cultura, essent un exponent clar de l'artista capaç d'amalgamar amb creativitat les distintes arts. De les seves col·laboracions amb grans artistes russos i europeus (Picasso, Braque, Matisse, Manuel de Falla...) va néixer el ballet contemporani.

ANNEX 5: NO PARLARÀS MALAMENT DELS MORTS

—Jo també ho he sentit dir —va dir Pavel xarrupant el conyac que el cambrer acabava de servir-li—. Però allò que em fa més gràcia és el cas de Txékhov. Després de la seva mort van traslladar el seu fèretre d'Alemanya a Rússia. El taüt va viatjar en un tren de càrrega, en un vagó amb la inscripció: Ostres. Quan el tren va arribar a Moscou, van treure el taüt i el van enviar al cementiri. Aquell dia s'hi celebraven dos enterraments: el de Txékhov i el d'un general. El servei funerari va confondre els dos noms, així que els eixams de lectors que havien vingut a acompanyar Txékhov ploraven darrere el taüt d'un general, mentre que les poques persones que van seguir el taüt de Txékhov estaven convençudes que s'acomiadaven del general. Una banda militar va acompanyar Txékhov fins a la tomba.

Monika Zgustová

http://www.barcelonareview.com/35/c_mz.htm

n. 35: març–abril 2003

